NOSZTALGIA RÁDIÓ HÍRÚJSÁG

64.

2009. JANUÁR-FEBRUÁR

XII. ÉVFOLYAM 1. SZÁM

Philips 548A - 1948

Telefunken 339V - 1938-39

BR103A
Camping

BR113
Camping De Luxe

BR114
Camping Super

BR3611
Camping Record

TARTALOMBÓL:

Telefunken 339V 1938-39
60 éves a tranzisztor
Egy szakkönyvtől a kémrádióig
Nemzetközi rádiók magyar adásai
Philips 548A 1-47-48
Statisztika 1928
1929 - R.S.3.
A Camping család

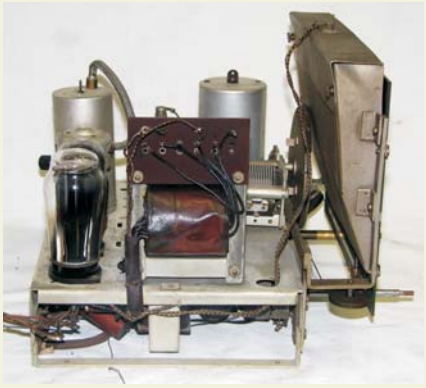
Telefunken 339V

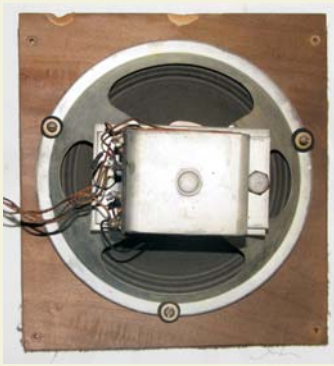

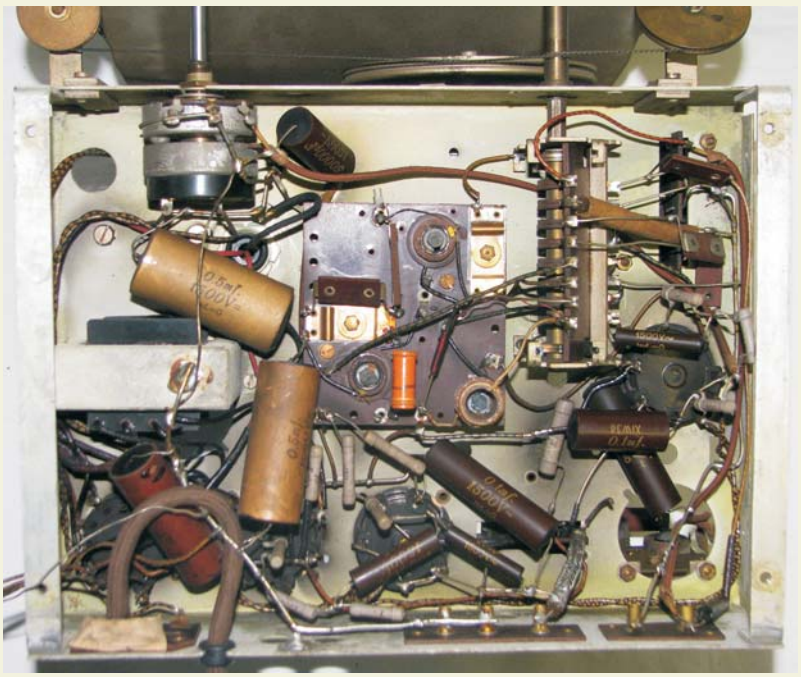

NOSZTALGIA
RÁDIÓ
HÍRÚJSÁG

2009. január-február
XII. évfolyam 1. szám

RMK Nosztalgia Rádó Egyesület lapja

Megjelenik kéthavonta, ingyenesen az Egyesület tagjai részére

Főszerkesztő: Kóger László
Szerkesztés: Biliczky István
Kiadás: Szécsényi Lajos

A kiadványt támogatja:
GraphiCool Design Stúdió
Budapest, tel.: 212-7326
Pirehab Kft.
Debrecen, tel.: 52/458-900

RMK Nosztalgia Rádó Egyesület székhelye:
1800 Bp., Bródy S. u. 5-7.

Elnök: Kóger László
tel.: (06-30) 378-6633
kogerradio@citromail.hu

Titkár: Simoncsics László
tel.: (06-1) 410-6193
simoncsics.laszlo@t-online

Pénztáros: Irházi Sándor
tel.: (06-30) 986-0696

Adószám: 18167663-1-42

Hírdetések feladása:
Kóger Lászlónál
tel.: (06-22) 381-649,
(06-30) 378-6633
Postai úton:
Kóger László
8000 Székesfehérvár,
Sajó u. 9.
e-mail-ben:
biliczky.istvan@guardian.hu

Klubhírek

Nagy eredmény, nagyon nagy eredmény, hogy megvalósulhatott egy álmunk, sikerült kiadnunk a 10 éves jubileumi kiadványunkat.
Háromhavi folyamatos munka és sokak tenni akarásának gyümölcse ez az album. Úgy érzem szépre sikerült, és büszkék lehetünk rá, büszkén mutathatjuk meg ismerőseinknek. Én egy kicsit félve álltam neki, ez azért több mint a lap szerkesztése és én ilyet még nem csináltam. A végén rájöttem, hogy egy ilyen 10 éves album szerkesztése sokkal nehezebb feladat még egy könyvnél is, nagyon sok kívánságnak szempontnak kell megfelelni. Kaptam is aztán hideget-meleget bőven. Természetesen nagyon sokaknak tetszett, de először szinte csak negatív kritikát kaptam. A legtöbb gond a kedvenceink rovat körül kerekedett. Technikai gond miatt Irházi Sándor neve lemaradt a gyönyörű Standard Supersuper képnél, de szerencsére szinte mindenki ismeri, Bokor helyett pedig Bogár László a helyes név. Szerencsétlen véletlen folytán volt is aki kimaradt, amit én nagyon sajnálok. A 10 éves tartalomjegyzéknél kimaradt a detektoros rádiók rovat, melyet most itt a lapban közlök a 20. oldalon. Hát így sikerült, a következő majd jobb lesz, mondták többen is. Úgy legyen. Mindenesetre több példányt nyomattunk a tervezettnél, így akinek plusz példányra van szüksége, ismerős, család, ajándékozás céljából, 1.000.- Ft áron vásárolhat a börzéken, vagy rendelhet belőle. Erre az egyesületnek is szüksége lenne, mintegy 150-200 példány jó lenne, ha elfogyna, a befolyt összeg a magasabb előállítási költséget fedezné.
A lapunknál a XII. évfolyamot kezdjük, lapunk esztétikai színvonalát szeretném majd emelni, néhány a jubileumi számban jól sikerült megoldással. Az idénre „több régit" a jelszó, 2008-ban kevés igazán régi készülék ismertetése volt.
A tagdíjunk 2009-re is maradt 3.000.- Ft, melyet kérnék április végéig befizetni, de legkésőbb a májusi börzén személyesen.
Idénre beterveztük a Diósdi Rádió Tv Múzeum megtekintését, de ezt még meg kell beszélnünk. Meghívást kaptunk Terénybe az Orsós Magnó Múzeum megtekintésére is, ott szálláslehetőség is lenne. Ez is nagyon jól hangzik. Most ugyan nem volt betervezve, de lehetőség lenne az eddig kétszer már sikeres Magyar Rádió Múzeum megtekintése a február eleji börze után. Aki érdekel, az kérem az újság kézhezvétele után telefonon jelezze felém, mert ha többen jelentkeznek, akkor leszervezzük. Nagy élmény!

Kóger László

!! Cserebörze !!

Ideje: 2009. február 7. szombat 8 órától, közgyűlés nem lesz.
Kellő számú érdeklődés esetén utána Magyar Rádió Múzeumának megtekintése. Előzetes telefonos jelentkezést kérek! 06303786633
Helye: Puskás Tivadar Távközlési Technikum, Budapest Gyáli út. 22.

2009 évi találkozóink időpontjai:

- Február 7. szombat, cserebörze
- Május 10. vasárnap, közgyűlés+cserebörze
- Augusztus 8. szombat, cserebörze
- November 8. vasárnap, közgyűlés+cserebörze

Adójának 1 %-át ajánlja fel Egyesületünk részére!

Adószámunk: 18167663-1-42
Név: Rádiógyűjtők Magyarországi Klubja Egyesület

Laptársaink tartalmából

Funkgeschichte Nr. 182 (www.gfgf.org)
Ritkaság: Loewe Opta Atlas – Studio (1952-ben Optaphon magnetofonnal, 1. kép).
Elektroncső: Loewe többszörös cső: 2 NF. Blaupunkt szükségrádió: 2 GW 146 és 4 GW 646. Antennaelosztók és erősítők. Rádiótörténet: Beromünster megnémul 2008. december 28-án.
A táviratozás kezdete. Detektoros: Lumophon detektoros (2. kép)

La Scala Parlante 2008. november (www.aireradio.org)
Készülékismertetés: Radiomarelli, egy színes Fido, Philips mod. 2531 (3. kép).
Repülőgéprádió: AR 5. Magnetofon adapter: Philmagna mod. 15 és 30. Műszer: MEGA szignálgenerátor

Antique Radio Magazine No. 86 (www.antiqueradio.it)
Rádiótörténet: A rádió Olaszország afrikai gyarmatain (1. rész). Készülékismertetés: Philips mod. 2601, Magnadyne mod. FM 40, Savigliano mod. 93T, MARCONI mod. „Unit System". Galéria: Marconi detektoros rádiók: MARCONI mod. Crystal Set (4. kép, Giovanni Pellagalli gyűjtése).
Tranzisztoros: GELOSO mod. G 3304. „Kommunikáció múzeuma" Angelo Sesso gyűjteménye. Tengerészeti rádiók: Phonola mod. 527 és 901. SIARE-CROSSLEY mod. 145 (5. kép, Giorgo Brovida gyűjtése).

Radiobote 2008. november-december (fc@minerveradio.com)
A „Radiobau Zehetner" cég története, 3. rész: 1952-1956. „Phänoma" tolókás detektoros.
Tranzisztoros építőszekrény: FF Multibox audionvevő. Katonai: Tornister rádiócsalád. Hornyphon reklám (6. kép).

Simoncsics László

1.

2.

3.

4.

5.

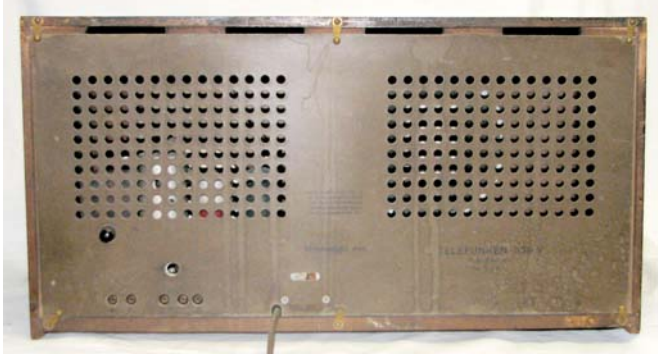

6.

Telefunken 339V T. Nr. T441WR 1938-39.

Telefunken készülékekkel kicsit ritkábban találkozhatunk lapunkban. A Magyarországi Telefunken készülékek gyártásának felfutása a 30-as évek végére esett. Az 1938-39-es évjárat már nagyobb típusválasztékot hozott, mint az előző évi, háromféle 2+1-es, négyféle szuperrádió, melyből egy telepes.
A szuperek közül a legkisebb volt a 339-es. Egy nagyobb teljesítményű európavevőnek szánták, de kapcsolástechnikailag inkább egy kisszupernek számít.
Külsőre megadták a módját, szép nagy erős kivitelű modern vonalvezetésű készülékházat kapott. A magyar Telefunkeneknél ennél az évjáratnál még nem alkalmazták a családelvet, miszerint a kisebb nagyobb típusok készülékházai hasonlítanak egymásra.
Mindössze a 239 ás a 339 hasonlít nagyon egymásra, és talán a 339-es a legszebb ennél az évjáratnál. A nagyméretű káva 63,5 cm széles, szokatlanul nagy egy kisebb kategóriájú géphez. A vonalvezetéssel a díszlécekkel az arányokkal abszolút a kor stílusát valósította meg a tervező. A káva sötét dióborítást kapott, a skála ezüstszínű alapon színes feliratokkal, azonos méretben ezüstszínű hangszóróselyem, középen széles díszléc, az egész ezüstszínű díszléckeretbe foglalva. Az előlap süllyesztett része feketére van fényezve és azt mégy egy ezüstszínű díszléc választja el a káva oldalsó és felső részétől. A készüléknek külön lába nincs, az a kávából van kialakítva két oldalt.
A hangszóróvászon alá szép Telefunken embléma a skála alá két dupla kezelőgomb került. Bal oldalt hangerő hangszín és bekapcsoló, jobb oldalon hullámváltó és hangolás. A 339-es ára 300 Pengő körül mozgott, készpénzár 280.-, 12 havi részletre 325.- Ez az ár a 30-as évek végén már nem olyan soknak tűnik, mint 10 évvel korábban ugyanennyiért egy rádió. A '30-as években a pengő értéke is változott, a végére egy szakmunkás órabére 1 Pengő körül mozgott. Persze nagyon sokan így sem engedhettek meg maguknak, egy ilyen kisebb kategóriájú szuperrádiót sem. A 339-et bőségesen reklámozták a napilapokban is, ennek ellenére nem valószínű, hogy sokat gyártottak volna belőle, szinte biztos, hogy nem érte el az ötezres szériát. A bemutatott példány gyári száma: 027607. Itt is kérek gyári számokat a gyártott darabszám pontosabb megbecsléséhez. A 339-ből sajnos az utókorra is kevés maradt, sosem láttunk a bolhapiacokon felbukkanni, mindössze néhány példányról tudok gyűjtők birtokában.
Ennél az évjáratnál és a 339-nél új nagyméretű kezelőgombokat alkalmaztak, a külső gombok fémbetétekkel vannak ellátva a modern készülékházhoz illeszkedően. Mind a négy gomb más milyen, a két nagy belső gomb közül a hangológomb 8 mm-es tengelyre való, száma 600 plusz egy Siemens jelzés. A másik belső nagygomb (hangerő) 6 mm tengelyre való és ugyanaz a száma 600 plusz a Siemens jelzés. A hullámváltó gombja a hangológomb előtt fémbetétes és feliratokkal is el van látva. Mivel a hullámváltó tengelye hatszögletű, ezért a gomb 6 mm-es hatszögletű lyukkal van ellátva és P, H, K, R gravírozással van ellátva, száma 35001-3. A másik fémbetétes gomb a hangszín, száma 575 plusz a Siemens jelzés.
A hátlap 3 mm vastag erős papíranyag, két részre osztott szellőző lyukakkal, belülre rá van szegecselve a hálózat megszakító érintkező villa. Így a hátlap levételekor a készüléket áramtalanítja. A hátlapot levéve is feltűnik a

nagyméretű készülékház, az átlagos méretű shasszi mindössze felét foglalja el a belső térnek. A ház másik felébe a nagyméretű 20 cm átmérőjű jó minőségű gerjesztett dinamikus hangszóró került. A készülékház a belső nagy légtér miatt a melegtől biztosan nem vetemedik.

A shasszin rendben jól áttekinthető felépítés és a szerelés. A hálózati trafó átkapcsolható 110, 125, 150, 220, 240 V feszültségekre, mellette az elektrolit kondenzátor RHEO gyártmányú 8+10 mikroF 450-550 V-ra. A kettes forgó Orion gyártmány, a nagyméretű árnyékoló-serleg alatt a modulátor tekercsek találhatók. Az oszcillátor-tekercsek a shasszin alul egy bakelitlapra kerültek árnyékolás nélkül. Az egy darab kF mellé ebbe a készülékbe hullámcsapda is került, ezt külön felárral építették be a készülékbe.

A skálaszerelvény egyszerű megoldás, egyszerű fémteknő elé van rögzítve a szép ezüstszínű negatívskála, melyet egy skálaizzó világít meg felülről. A felső rész leszerelhető a skálaizzó cseréje végett. A skálahúrozás is a lehető legegyszerűbb, a jó konstrukciónak köszönhetően. Két nagyméretű réztárcsával van a skálahúr vezetése megoldva, a forgón levő 10 cm átmérőjű skálahúr dob pedig fémlemezből van préselve. A skálamutató vékony piros színű fémpálca a skála mögött, alsó rézszerelvénye a skálaüveg alsó szélén csúszik végig. Ennél egyszerűbb megoldás talán nincs is. A kimenőtrafó a shasszi aljába került az ikerpótméter mögé. A hullámváltó kisméretű egyszerű bontóérintkezős, nyolc érintkezővel. A kondenzátorok barna bakelitházas Remix gyártmányúak, a nagyobb értékűek papírcsőbe kerültek. Az ellenállások világosszürke Remixek, vagy még Always, ekkortájt változott a név Alwaysról Remixre. A huzalozás a régebbi vastag acetáthuzal, amit a többi Telefunken készülékekben is láthatunk. A 339 már az új E csövekkel készült, csövezés: EK 2 keverőcső, EF9 audion, EL3 végerősítő, AZ1 egyenirányító-cső. Kapcsolástecnikailag kisszupernek számít, sőt egy régifajta kezdetleges kisszupernek. Még az európa-csöves korszakban épített a Standard ilyen gépet a SzuperX-t. Tehát ebből az időszakból a kapcsolás szerint a 339 érdekesnek mondható.

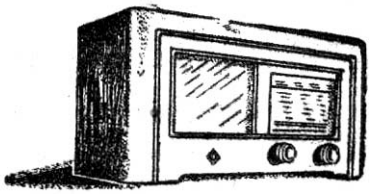
A tápegységrész klasszikus, a végerősítő kapcsolása alapkapcsolás anódköri hangszínszabályzással, katódellenállással.

EGY VALÓDI

TELEFUNKEN

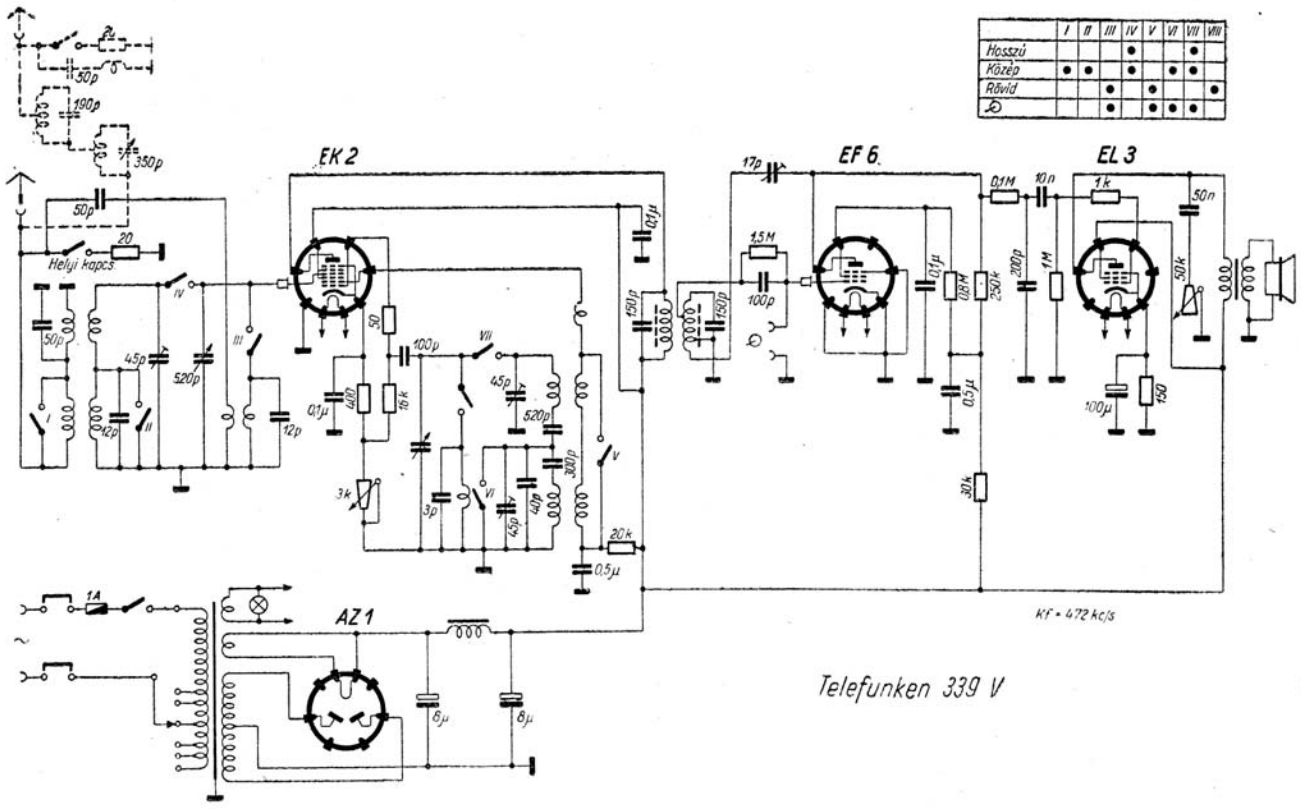
SZUPERRÁDIÓ

T 339 V TIPUS

P 280.— kp.-ért!

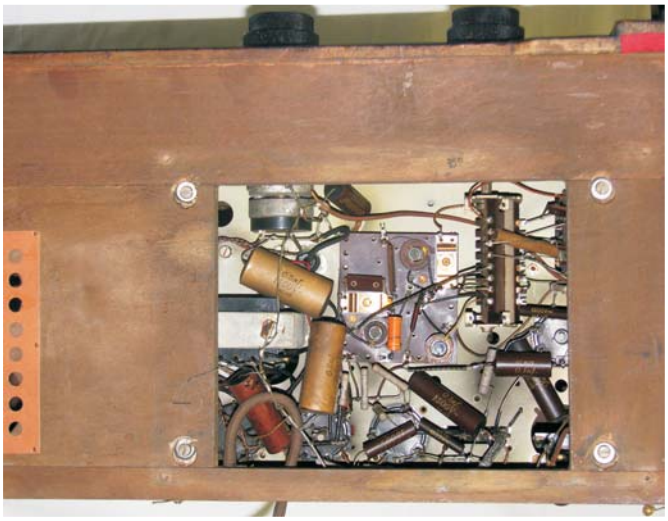
Európa történelmi eseményeit nappal is hallgathatja!

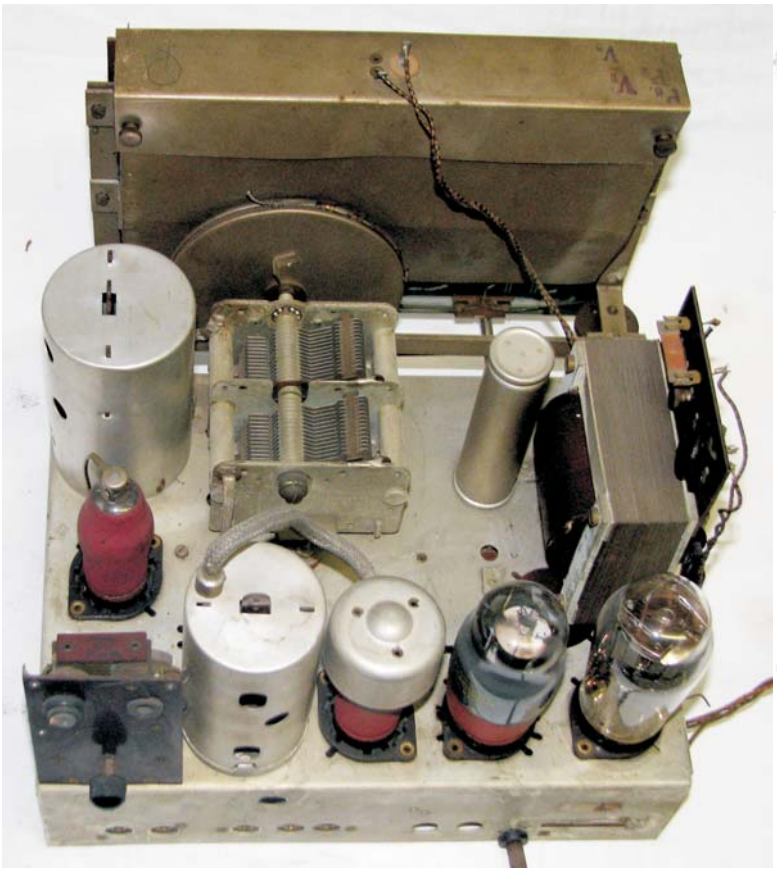
Telefunken 339 V

Az EF6 csővel egy normál audionkapcsolást láthatunk. A visszacsatolás egy a kF-be beépített trimmer kondenzátorral fixre beállítható. Az EK2 anódköre a 472 kHz kF primerkörére dolgozik, a nagyfrekvenciás rész teljes körű rendszert alkot. Érdekes a hangerőszabályzás megoldása, az EK2 katódkörében a 3 kohm ellenállás változtatására van kiképezve. Ez is régi kapcsolási megoldás. A bemenőkör csak modulátorkört tartalmaz. A túlvezérlések ellen „helyi" állásban egy 20 ohm ellenállást lehet az antennával párhuzamosan kötni. A kapcsoló a shasszi hátlapján van. Kényes pont lehet a kettős pótméter, 3 kohm+50kohm, érdekes érték.
Ennél a készüléknél restaurálásról nemigen tudok beszámolni, mivel annyira jó állapotban került hozzám még a 90-es évek elején, hogy teljesen gyári eredeti állapotban működőképesen maradt az utókorra. Restaurálás címén még 1996. karácsonyán esett át egy „átnézésen" mindössze a hálózati zsinór lett lecserélve, mert az eredeti széttöredezett. Természetesen ugyanolyan barna szövetszigetelésűre. Ezenkívül csak tisztítás, káva átkenése bútorfénnyel, kevés behangolás. Szép hangja van, jól veszi az állomásokat, persze a nagyobb antennát meghálálja a készülék. Most hogy újra elővettem a készüléket, újra áttisztítottam és feltűnt a helyi kapcsoló hiánya a shassziról. Mivel semmi utólagos forrasztásnyomot nem látni a shasszin, feltételezem, mikor a külön kérhető hullámszűrő egységet beszerelték, akkor távolíthatták el a helyi kapcsolót. Elképzelhető az is, hogy a beszerelés gyárilag így történt, ezért én utólag nem szereltem vissza a helyi kapcsolót.
Az én példányomnál hiányzott a külső fém díszcsík ez még pótlásra vár. A 339 V mindenesetre gyűjteményem érdekes és ritka darabja, a következő gyűlésünkön megtekinthető lesz.

Kóger László

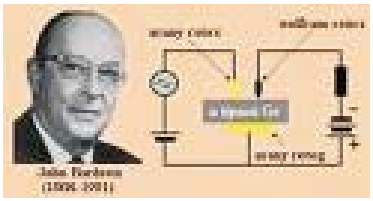

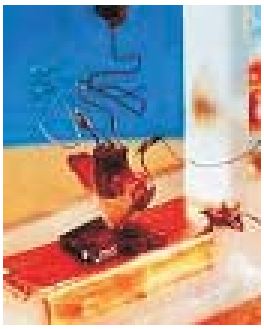

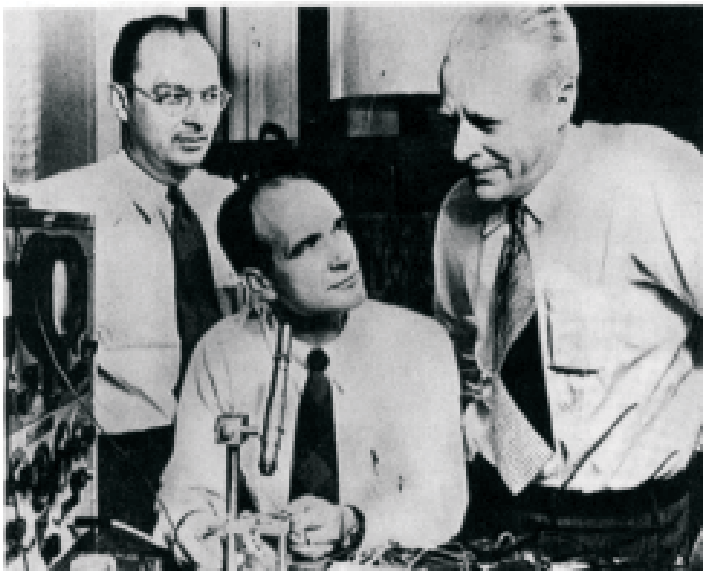
60 éves a tranzisztor

1948. december 15. A tranzisztor találmányának beadása. tranzisztor (ang. transfer resistor = átviteli ellenállás)

Új eszköz született, de neve még nem volt. A tranzisztor nevet - több hónappal a feltalálás után - John Pierce, a Bell Laboratórium távközlési részlegének vezetője javaslatára választották. Ezt a találmányt -mint a legtöbb nagy jelentőségű felfedezést - néhány műszaki embertől eltekintve a közvélemény unottan fogadta. Még a The New York Times is csak egy kis fülszöveget jelentetett meg róla „A rádiózás újdonságai" rovatban. Pedig az új eszköz tekintélyes pályát futott be az óta, de életútjának további állomásai akkor még beláthatatlanok voltak. Így a tranzisztor felfedezői csak 1956-ban kaptak közösen Nobel-díjat. William Shockley, John Bardeen és Walter Brattain. A Bell Laboratórium munkatársai, 1934 óta végeztek fizikai, kémiai, anyagszerkezeti és anyagtechnológiai kutatásokat. A kutatás üzleti szükségszerűségből indult: olyan eszközt kellett találni, amely helyettesítheti a nagyméretű, sokat fogyasztó elektroncsöveket. Ez a két anyag a germánium és a szilícium volt. Az első megépített tranzisztort germánium és aranylemez összepréseléséből hozta létre Walter Brattain 1947. december 16-án. Kísérletképpen egy korabeli csöves erősítő egyik elektroncsövének helyébe építették be, amelyet elsőként a vezetőség öt tagja előtt mutattak be, akik megbizonyosodhattak az új alkatrész működőképességéről.

A tűs tranzisztor nem volt stabil, ezért Shockley 1951-ben előállította a könnyebben gyártható, stabilabb rétegtranzisztort. A tranzisztor első sikerét a rádiógyártásban érte el. A rádió mérete és energia fogyasztása jelentősen zsugorodott, a tranzisztorok mérete drasztikusan csökkent. Érdekes elképzelni néhány mai eszköz méretét akkor, ha tranzisztorok helyett elektroncsövekkel kellett volna azokat megépíteni. Egy rádiótelefon például a Washington emlékműnél nagyobb lenne, egy notebook központi tárolója pedig a World Trade Center egyik tornyával vetekedne. Mai életünket meghatározó számítógépek elterjedése is a tranzisztorok óriási fejlődésének köszönhető. Az 1948-ban feltalált tranzisztort csak 1958-ban építik be először számítógépekbe. A Texas Instrument kutatója Jack Kilby kitalálta, hogyan lehet egy félvezető lapkán néhány tranzisztort úgy elhelyezni, hogy azok működő áramkört alkossanak. Ez indította el az integrált áramkörök (chipek) máig tartó gyors fejlődését az analóg, digitális elektronika és a számítógépek terén. Az ENIAC első üzembe állított elektronikus számítógép (1946) közel 18000 elektroncsövet (rádiócső) tartalmazott, tömege 27 tonna és a fogyasztása 140 kW volt. Az ENIAC 2-3 órát működött, utána 2-3 napig szerelték. A tranzisztor révén sokkal megbízhatóbb gépek készülnek, megjelennek az első programozási nyelvek.

Új eredményeket hoztak a világűrben végzett félvezető-kísérletek, amelyek a chipgyártáshoz nélkülözhetetlen, minél nagyobb tisztaságú kristályok előállítását célozzák. A mai számítógépek központi egysége a mikroprocesszor (nagyjából 1 négyzet cm) százmillió vagy több tranzisztort tartalmaz. Az Intel cég mikroprocesszorában 820 millió tranzisztor van. Jelenleg a világon minden emberre körülbelül hatvanmillió tranzisztor jut. Magyarországra a tranzisztor első mintapéldányai 1955–1956-ban jutottak el a Tomits-iskola mérnökeinek kezébe. Lajtha György

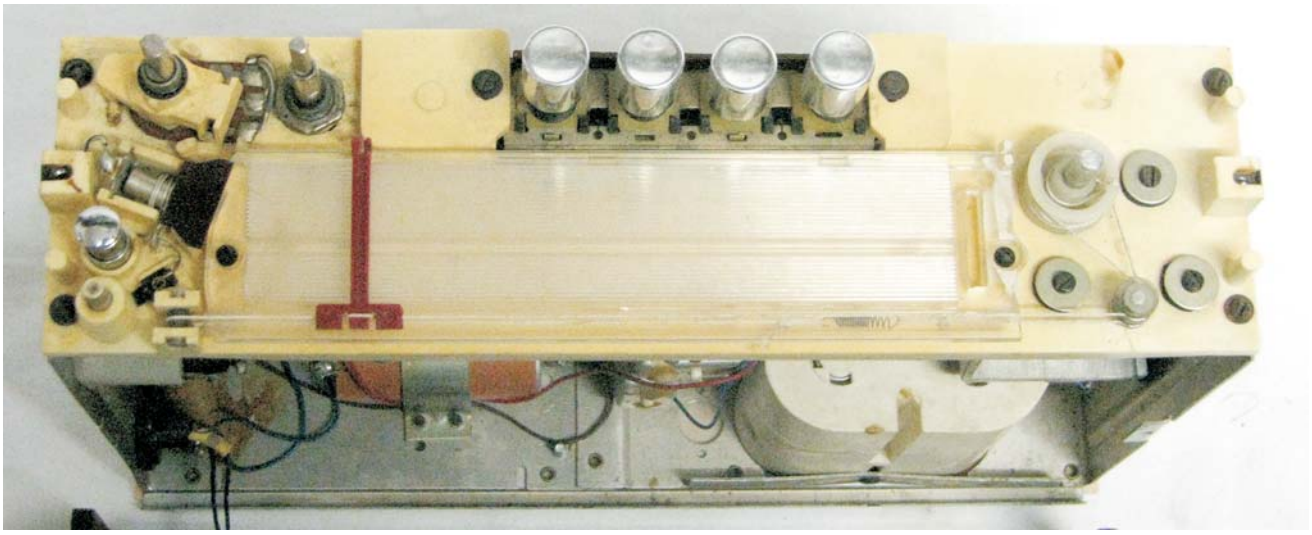

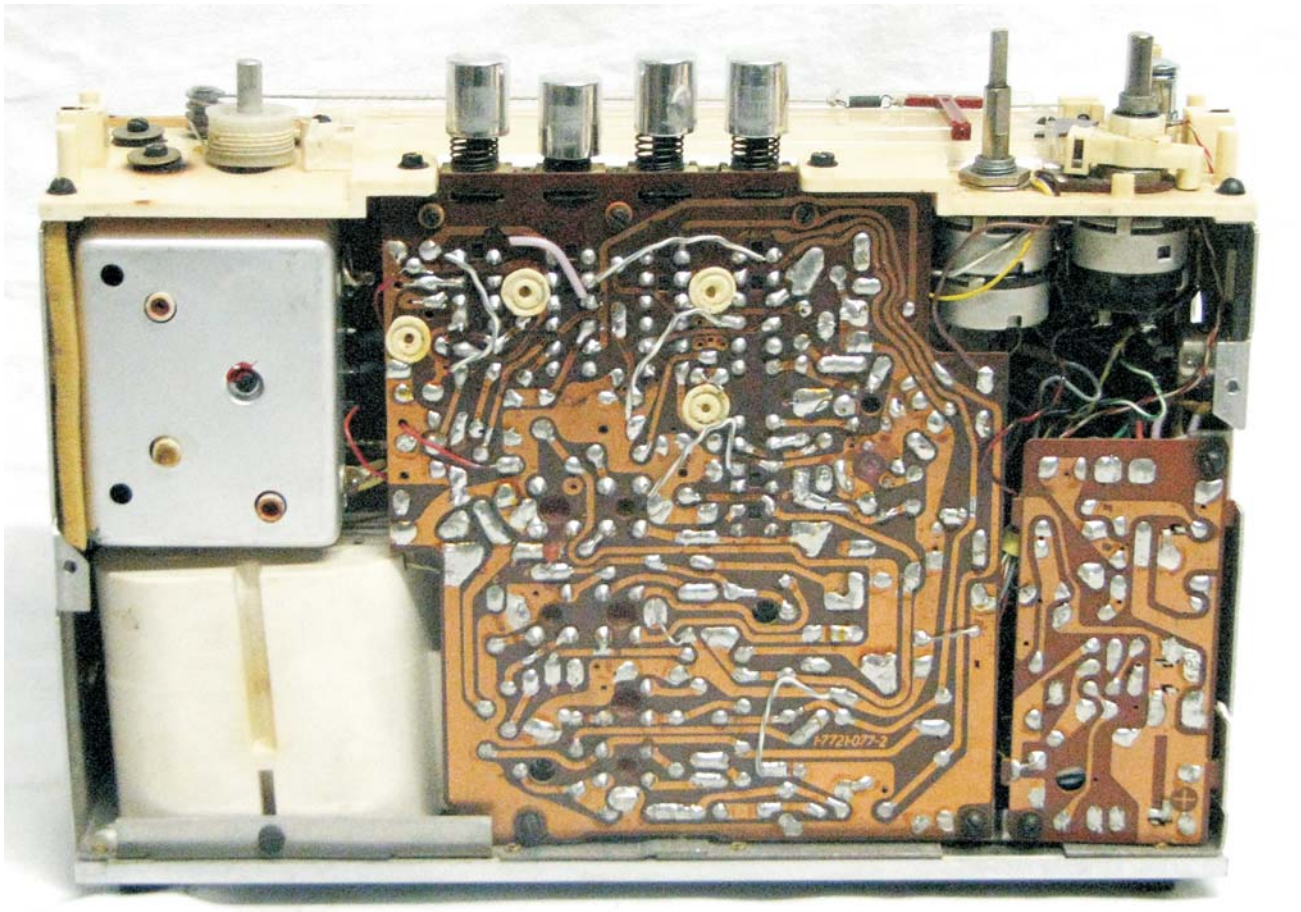
vezetésével ekkor indult meg a Posta Kísérleti Intézetben az üzemszerűen használható tranzisztoros erősítők fejlesztése. Jogi és presztízskérdések miatt a hazai telefonhálózat tranzisztorizálása lelassult, s feleslegesen elköltött milliókkal folyt a csöves erősítőállomások építése, de végül a tranzisztor diadalmaskodott. 1948. talán a legmeghatározóbb év volt Japán későbbi sorsának alakulásában is. A tranzisztor alapú technológiai robbanás egyik főszereplőjeként vált lehetővé Japán felemelkedése.

Az Interneten található cikkek segítségével írta az 1948-ban született:

Perőcsényi Péter
/a régi telefonok gyűjtője/

A BR103A belső szerkezete

Egy szakkönyvtől a kémrádióig

Kiss Frigyes / alapító tag /, Petőháza

Közel húsz évvel ezelőtt egy könyvet kaptam egyik munkatársamtól. Régi rádiókat láttam benne. A fényképeknél nyílt ki, nem a kapcsolási rajzoknál. Nagyon megtetszett változatos, arányos formájuk. Kádár Géza , Rádiókészülékek kapcsolásai (1936-55) volt a könyv címe. Ettől kezdve nem volt megállás. A rádió-kapcsolástechnikában is jártas vagyok, - mi még az 1970-es évek derekán az úgynevezett emeltszintű szakmunkásképzés keretében megtanultuk az elektroncsövek lelkivilágát. De megfogott néhány készülék ötletes mechanikai konstrukciója is.

Így kezdődött gyűjtőmunkám. A készülékeimet magam restaurálom, az ehhez szükséges sokrétű ismeretet, tudást folyamatosan szívom magamba. Gyűjtőklubunk megalakítása óta ez sokkal könnyebb. Ezek után mondhatom igazán hobbynak, szép foglalatosságnak. Gyűjteményemben nem törekszem típussorozatokra, és azok teljességére. Annál izgalmasabbnak tartom történetüket, formagazdagságukat, vagy technikai megoldásukat, pl. a néprádió sorozatok és átalakított verzióik, a rádióépítő készletek, amiket hasznos időtöltésre ajánlott érdeklődő fiataloknak, nagy szakmaszeretettel, a gyártó VIDEOTON szocialista kollektívája, és az áramköröket kikísérletező MHSZ Központi Rádióklub. Vagy a szovjet gyártmányú termo-elektromos petróleumlámpa az 1950-es évekből, ami telepes-csöves rádiót működtet. Technikatörténeti oldalról nagyon széles skálán mozoghatunk. Így fordulhatott elő, hogy a rádiók, gramofonok, mérőműszerek mellett örömmel fogadtam be gyűjteményembe a pénzverdei modellvasutat is, mert hogy: miért éppen a Magyar Állami Pénzverő gyártott Magyarországon az 1950-es évek derekán modellvasutat ? Mondhatom, szép ez a modellvasút és a története is. Vagy, hogy lehet az, hogy a sújtólégveszélyes bányában azt a Davy-Wolf biztonsági bányászlámpát is használhatták, aminek égőanyaga a tűzveszélyes benzin ? Folytathatnám a sort egy örökségből hozzám került, első ránézésre semmihez sem hasonlító alkalmatossággal, amit azzal a megjegyzéssel kaptam: „nem ér ez már semmit, megette a kenyere javát, jó helyen lesz ez nálad.”. Volt is nagy megdöbbenés és csodálkozás, még magam részéről is, mikor kitartó nyomozás és munka árán lelket(fényt) leheltem bele. Mert bizony lámpa volt , Petromax rendszerű, nagy fényerejű, izzóharisnyás, pumpás petróleum lámpa, -megdöbbentően zseniális konstrukcióval, megoldásokkal. Ez idáig ahánnyal csak összehozott a sors, mindegyiket fényre bírtam.

Gyűjteményemet már részben technikatörténeti gyűjteménynek mondanám. Immár túl a sokadik önálló technikatörténeti kiállításomon azt is megtapasztaltam, hogy pl. egy híradástechnikai kiállítást, -amellett hogy nem árt ha néhány dolog eredeti állapotában működik is- nagyon fel tud dobni egy-egy korabeli ventillátor, diavetítő, fényképezőgép, vasaló, petróleumlámpa …, azaz technikai használati eszközök, vagy éppen játék, mondjuk modellvasút. Kiállítói lelkületünket pedig kellemesen melengeti, ha ezeket a „kiegészítőket” is saját gyűjteményből mutathatjuk meg. Javaslom gyűjtőtársaimnak, ha tehetik, próbálják ki, ha máshogy nem, hát akár kölcsönkapott „kiegészítőkkel”. A siker garantált. Kiállítás- vagy gyűjtemény látogatóink, különösen a nosztalgiázó idősebb és közép korosztályból, nagy lelkesedéssel még mesélni is fognak, számunkra eddig talán ismeretlen, érdekes dolgokat.

De a híradástechnikának is vannak gyűjtői szemmel érdekes területei:
Néhány gyűjtőtársammal együtt mostanában kezdtük bővíteni gyűjteményünket katonai rádiókkal. Tudjuk, néhány kollégánk speciálisan csak ezt gyűjti, meg is értem őket. Most már én is kedvelem ezeket, korabeli csúcstechnológiás megoldásaikkal, néha talán furcsa, de nagyon is célszerű formájukkal együtt. Akár szerethető is ez az „annyira ronda hogy szép” külső. A 80-as évek derekán, sorkatonai szolgálatban, víz alatti átkelési gyakorlaton R-123 -as rádiókat hangoltam be a tűző napon átforrósodott harckocsikban. Érthető, hogy akkor a szűk, magas csövön leereszkedve nem az foglalkoztatott, hogy milyen jó lenne egyszer majd otthon néhány ilyen „ronda” rádió… Nem, mielőbb ki ebből az égető pokolból … Ilyen élmények után lehet-e kedvelni ezeket a készülékeket ? Ilyen időtávlatból azt mondhatom, hogy igen. Most, napjainkban is különös érzés kezelni, hangolni ezeket a behemótokat, a nyári melegben természetesen kizárólag csak kellemesen hűvös szobában, a házi múzeumban.

Gyűjteményem egyik érdekes darabja a „Néva” titkosszolgálati, hírszerző (kém) rádió. Meglepő módon a Hobbi Elektronika folyóirat már a rendszerváltozást követő évben, az 1990 júniusi számában ismerteti ezt a miniatürizált szovjet elektroncsöves adó-vevőt. Az 1950-es években tervezhették, amikor a Szovjetunióban földkörüli pályára lőtték az első mesterséges holdat a Szputnyikot, majd később a Szputnyik-2 fedélzetén az első élőlényt, Lajka kutyát. A „Néva” a hatvanas évek egyik „kedvelt” modellje volt. A mai mobiltelefonokhoz hasonló rezgőhívó, a lódenkabát belső zsebéhez jól illeszkedő méret és a testhez simuló ívelt dobozkialakítás jellemzi. Mindezeket látva könnyebben elképzelhető, hol tarthat a mai technika ezen a téren.

A kezdetekhez képest tehát alaposan „félrecsúsztam”. De nem unatkozom, mindig találok valami érdekeset. Nekünk gyűjtőknek már valahol kötelességünk is megőrizni, átmenteni ezt a múltat, mint technikai örökséget.

magyar helyi **IDŐ**	1234567 **NAP** h-v	**ADÓ**		**MW** kHz	**SW** kHz	**FM** MHz	Főműsor
01.00 - 03.00		ROMÁNIA -Kolozsvári Rádió		909 1404 1593			
03.00 - 04.00		BUDAPEST -Szülőföldünk			5995		
05.10 - 05.30		VATIKÁN -Róma		1341			Magyar Katolikus Rádió
05.40 - 06.00		VATIKÁN -Róma		1530	4005 5885		
05.45 - 24.00		MMR -Szlovénia, Lendva	Muravidéki Magyar Rádió	558			
06.00 - 07.00		BUDAPEST -Szülőföldünk			3975		
07.00 - 09.00		ROMÁNIA -Kolozsvári Rádió		909 1404 1593			
07.00 - 15.00	67	PÁTRIA RÁDIÓ -Szlovákia		702 1017 1098			
10.00 - 18.00	12345	PÁTRIA RÁDIÓ -Szlovákia		702 1017 1098			
10.30 - 11.00		M-E-RA Trans World Radio	Magyar Evangéliumi Rádió		7210		
11.00 - 11.56		CHINA -Peking	Kínai Nemzetközi Rádió		15220 17570		
12.00 - 12.25		TURKEY -Ankara	Törökország Hangja Rádió		13770		
12.00 - 13.00		BUDAPEST -Szülőföldünk			6025		
12.10 - 12.30		VATIKÁN -Róma		1341			Magyar Katolikus Rádió
13.00 - 14.00		ROMÁNIA -Temesvári Rádió		630			
14.00 - 15.00		ROMÁNIA -Bukaresti Rádió		909 1404 1593			
15.00 - 17.00		ROMÁNIA -Kolozsvári Rádió		909 1404 1593			
?		ROMÁNIA -Marosvásárhelyi Rádió		1197 1323 1593			
18.00 - 19.00		BUDAPEST -Szülőföldünk			6025		
18.30 - 18.38	123456	HORVÁTORSZÁG -Eszéki Rádió		1134			
18.55 - 19.00		RADIO-BURGENLAND -Ausztria	„ Hírek magyar nyelven ”			93,5 96,2	
19.00 - 19.45		RUSSIA -Moszkva	Oroszország Hangja Rádió	1170	6025 6045		
19.00 - 19.15		SZERBIA –Nemzetközi Rádió			7200		
19.10 - 19.30		VATIKÁN -Róma		1530	4005 5885 7250		
19.30 - 20.00	7	RADIO-BURGENLAND -Ausztria	„ Magyarul Burgenlandban ”			93,5 96,2	
20.00 - 20.30	6	RADIO1476 ORF Oberwart (Felsőőr)	„ Csípős nyelv ” - kétnyelvű műsor	1476			
20.00 - 20.26		CHINA -Peking	Kínai Nemzetközi Rádió		7110 9560		
20.30 - 20.45	1	RADIO-BURGENLAND -Ausztria	„ Színes kultúránk ”			93,5 96,2	
20.40 - 21.15		M-E-RA Trans World Radio	Magyar Evangéliumi Rádió	1395			
21.00 - 21.30	1	RADIO1476 ORF Oberwart (Felsőőr)	„ Magyarul Burgenlandban ”	1476			
21.01 - 21.59		CHINA -Peking	Kínai Nemzetközi Rádió	1458			
21.15 - 21.30	3	RADIO1476 ORF Oberwart (Felsőőr)	„ Színes kultúránk ”	1476			
21.30 - 21.56		CHINA -Peking	Kínai Nemzetközi Rádió		7110 9585		
22.00 - 22.20		VAT IKÁN -Róma		1341			Magyar Katolikus Rádió
22.30 - 22.56		CHINA -Peking	Kínai Nemzetközi Rádió		6145 7120		
23.00 - 24.00		BUDAPEST -Szülőföldünk			3975		

magyar helyi **IDŐ**	1234567 **NAP** h-v	**ADÓ**		**MW** kHz	**SW** kHz	**FM** MHz	Főműsor
11.00 - 11.56		CHINA -Peking	Kínai Nemzetközi Rádió		15220 17570		
20.00 - 20.26					7110 9560		
21.01 - 21.59				1458			
21.30 - 21.56					7110 9585		
22.30 - 22.56					6145 7120		
12.00 - 12.25		TURKEY -Ankara	Törökország Hangja Rádió		13770		
05.10 - 05.30		VATIKÁN -Róma		1341			Magyar Katolikus Rádió
05.40 - 06.00				1530	4005 5885		
12.10 - 12.30				1341			Magyar Katolikus Rádió
19.10 - 19.30				1530	4005 5885 7250		
22.00 - 22.20				1341			Magyar Katolikus Rádió
19.00 - 19.45		RUSSIA -Moszkva	Oroszország Hangja Rádió	1170	6025 6045		
18.30 - 18.38	123456	HORVÁTORSZÁG -Eszéki Rádió		1134			
19.00 - 19.15		SZERBIA –Nemzetközi Rádió			7200		
18.55 - 19.00		RADIO-BURGENLAND -Ausztria	„ Hírek magyar nyelven ”			93,5 96,2	
19.30 - 20.00	7		„ Magyarul Burgenlandban ”			93,5 96,2	
20.30 - 20.45	1		„ Színes kultúránk ”			93,5 96,2	
20.00 - 20.30	6	RADIO - 1476 ORF Oberwart (Felsőőr)	„ Csípős nyelv ” - kétnyelvű műsor	1476			
21.00 - 21.30	1		„ Magyarul Burgenlandban ”	1476			
21.15 - 21.30	3		„ Színes kultúránk ”	1476			
10.30 - 11.00		M-E-RA Trans World Radio	Magyar Evangéliumi Rádió		7210		
20.40 - 21.15				1395			
14.00 - 15.00		ROMÁNIA -Bukaresti Rádió		909 1404 1593			
01.00 - 03.00		ROMÁNIA -Kolozsvári Rádió		909 1404 1593			
07.00 - 09.00				909 1404 1593			
15.00 - 17.00				909 1404 1593			
13.00 - 14.00		ROMÁNIA -Temesvári Rádió		630			
?		ROMÁNIA -Marosvásárhelyi Rádió		1197 1323 1593			
05.45 - 24.00		MMR -Szlovénia, Lendva	Muravidéki Magyar Rádió	558			
07.00 - 15.00	67	PÁTRIA RÁDIÓ -Szlovákia		702 1017 1098			
10.00 - 18.00	12345			702 1017 1098			
03.00 - 04.00		BUDAPEST -Szülőföldünk			5995		
06.00 - 07.00					3975		
12.00 - 13.00					6025		
18.00 - 19.00					6025		
23.00 - 24.00					3975		

Összeállították : Kiss Frigyes, Petőháza Tel. 06 99 382142 Csiszár Imre, Sopron Tel. 06 99 318822

Készülékek „21-es” színüveg csövekkel
Philips 548 A (1947 – 48)

Ez a készülék a 2008. augusztusi számunkban leírt „Népszuper” luxusváltozatának tekinthető. A külső forma, a skálamegoldás nagyon hasonló, de ebben a készülékben két hullámsáv, rövid és közép, varázsszem, hangszínkapcsoló és gramofon bemenet található. A hangszín beállítása a kimenőtrafó szekunderoldaláról történő negatív visszacsatolással történik.
A felépítés ismertetését röviden el lehet intézni. A Philips készülékekre jellemző hálózati trafó, fölötte a ferdén álló AZ 1-es egyenirányító, párhuzamos gerjesztésű hangszóró, a végcső az első elkóról kapja az anódfeszültséget, az előfeszültségeket a negatív ágban elhelyezett ellenállások biztosítják. A második elkó előtti szűrőellenállást az AZ 1-es cső foglalatára forrasztották. A hangszín és gramofonkapcsolót a készülék baloldalán találjuk, a hullámváltás az állomásválasztó forgatógomb ki-be mozgatásával történik, mint a későbbi olcsó Orion készülékeknél. A hullámváltó egyszerűsége annak köszönhető, hogy a modulátor rezgőköri tekercsét váltja csak, és az oszcillátor rövidhullámú része induktív visszacsatolású, a középhullámú rész Colpitts kapcsolású (lásd: Magyari Béla: Rádiótechnikusok zsebkönyve 1954.)
A készülék kidobozolásához le kell forrasztani a hangszóróról a három, a hálózati kapcsolóról a két vezetéket, leszedni a forgatógombokat, az oldalsó gombot a tengellyel együtt a rögzítő csavar oldása után kihúzni, az alsó négy paneltartó facsavart! (ez szokás volt a szűkösebb időkben) kicsavarni, a varázsszem foglalatát és a skálalámpát tartó csavart meglazítani. A skálaüveget csak úgy lehet kiszedni, ha előbb a hangszórót tartó előlapot, majd a vízszintes rögzítő lécet kiszereljük.
A panelt felülről nézve látjuk középen a forgókondenzátort, mellette a kimenőtrafót, a hátsó sorban a csövek között a jellegzetes „kis Philips” KF trafókat, ezeknél a (csillám vagy kerámia) rezgőköri kondenzátorok az árnyékoló serlegeken kívül, a tekercsek alatt vannak elhelyezve. Érdekesség, hogy az alumíniumserlegekre és a forgó házára rá van nyomtatva a készülék sorozatszáma (7421). Az egyik fotón bemutatjuk a KF trafó szerkezetét. Ennek az elrendezésnek az volt a hátránya, hogy a hangolással a csatolási tényező is változott. A serleg peremezése előtt a trafókat behangolták, miközben a tekercsek távolságának változtatásával a csatolási tényezőt beállították. A kondenzátorok értéke a felirat szerint 104 pF.

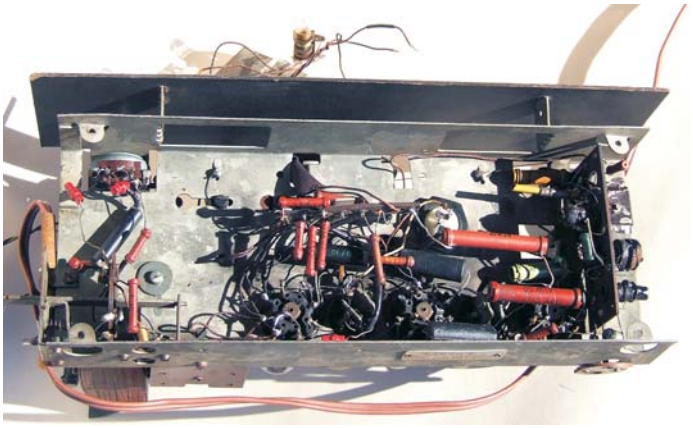

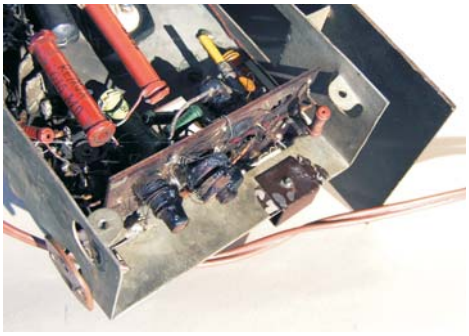
A panel alulnézetéből kitűnik, hogy Philips szokás szerint a tekercsszerelvényt a hullámváltóval egybe építették. Hiába keressük a rövidhullámú oszcillátor tekercset, a középhullámú oszcillátorral van egy csévetestre készítve. Ebben a tekercsben két vasmag van, a készülék felülivel a középhullámú, a túloldalival a rövidhullámú oszcillátor hangolható. Az alkalmazott vasmagok rövid, finommenetes, 6 mm átmérőjű porvasak, az ellenállások téglavörös színűek. Az én példányomban a potméter Preh gyártmányú, valószínűleg nem eredeti.
Egy ilyen egyszerű, a gyűjtők által nem sokra becsült készülék rendbehozatalából is sokat lehet tanulni, és bennük sokszor lehet érdekességet találni.

Simoncsics László

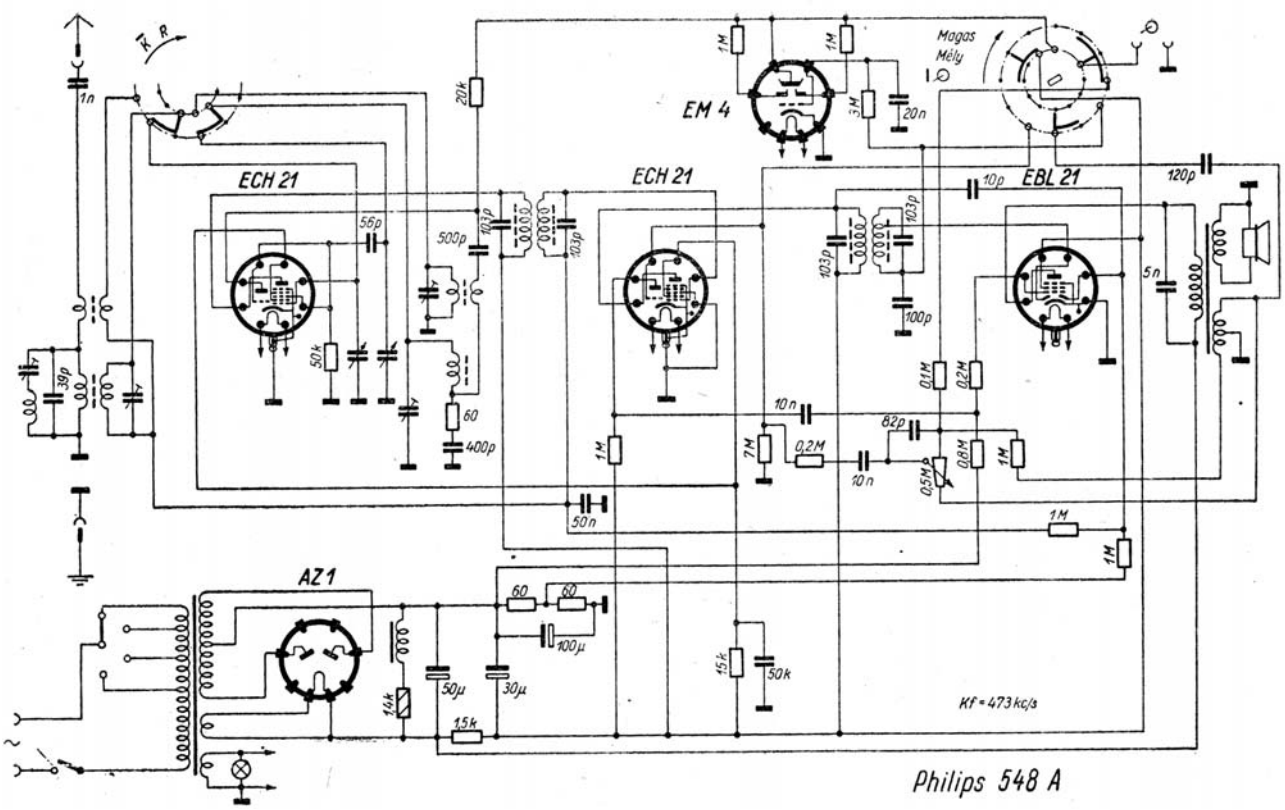

VI. évfolyam. 4. szám 1929 január 19

MAGYAR RÁDIÓÚJSÁG

MŰSZAKI VONATKOZÁSBAN A MAGYAR ELEKTROTECHNIKAI EGYESÜLET KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

Műszaki szerkesztőbizottság elnöke: Paskay Bernát, tagjai: Babits Viktor, Petro István, Dr. Tomits Iván

SZERKESZTI: LASZGALLNER ERNŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VIII., Főherceg Sándor-utca 7. — Telefon J. 455-10. — Postatakarék csekkszám 58.722

Előfizetési ár: Egy negyedévre 5 pengő, Romániában 220 lei, Jugoszláviában 80 dinár, Cseh-Szlovákiában 6.50 pengő.

Ötszáznegyvenkét

műsorszámmal többet adott a Studió 1928-ban, mint 1927-ben!

A jazz és cigány küzdelmében a cigányzene került ki győztesen

Beszélő számok a Studió mult évi müködéséről szóló statisztikai kimutatásban

Az 1928-iki esztendő örökké jelentős dátuma marad a magyar Studió történetének. Ebben az esztendőben készült el a nagy adó és a rádió modern, nagyszerü technikai tökéletességgel épitett palotája. Ezek az épitkezések a vezetőség rengeteg idejét vették el. Ennek ellenére a Studió mult esztendei művészi működése is lényeges számbeli emelkedést mutat az előző esztendőkhöz képest.

Ötszáznegyvenkét műsorszámmal adott többet, a Studió az elmult esztendőben, mint 1927-ben.

Az emelkedés sulypontja a zenei produkcióra esik.

Nevezetesen:	1927-ben	1928-ban
Könnyü zene	34	103
Kamarazene	11	76
Cigányzene	286	324
Előadás (tudományos, szórakoztató felolvasások, mesemondás)	902	1025
Hangverseny, művészest	269	424

Ezzel szemben bizonyos műsorszámok lényegesen ritkábban szerepeltek 1928-ban, mint 1927-ben, amint azt az alábbi kimutatás bizonyitja:

	1927-ben	1928-ban
Jazz	130	90
Operaelőadás a Studióból	13	3
Operett a Studióból	21	13
A. m. k. opera kamarazenekara	136	90

Operaházi tagok 128 esetben szerepeltek a mikrofón előtt, a Nemzeti Zenede és Zeneművészeti Főiskola tanárai negyvenháromszor. Vidám estét 27 esetben rendezett a Studió. Istentiszteletet 99 esetben közvetitett.

Ezerkilencszázhuszonhétben összesen 2546 műsorszámot közvetitett a Studió, 1928-ban 3082-őt.

Ha a statisztika tanulságait akarjuk leszögezni, ugy örömmel kell megállapitanunk, hogy a drámai előadások száma örvendetesen emelkedett. Százhuszonnyolc népszinmű, dráma és vigjáték került előadásra 1928-ban, tehát huszonnyolccal több, mint 1927-ben. Viszont őszintén sajnáljuk a Studióból közvetitett operai előadások lényeges csökkenését. Ennek egyik oka kétségtelenül az, hogy Kern Aurél váratlanul bekövetkezett halála a Studió zenei életének ujból való megszervezését tette szükségessé. Ez a zenei tanács kinevezésével megtörtént és igy minden reményünk megvan, hogy ebben az évben már ismét több Studióból közvetitett operai előadásban lesz részünk. Hiszen a Studió pompás, nagy hangversenyterme elsősorban éppen az ilyen nagyobb igényü zenei előadások céljait hivatott szolgálni.

Kivánatos lenne a vidám esték számát is növelni. Huszonkét kabaré egy esztendőben feltünően kevés, hiszen a nagyközönség éppen a vidám számokat szereti legjobban. Igaz, hogy a szükmarkuan mért humort nem a Studió vezetőségének speciális ellenszenve magyarázza, hanem inkább az a körülmény, hogy nagyon kevés olyan kabarétréfa van, amely rádióelőadásra alkalmas. A legtöbbje vagy tulságosan pikáns, vagy olyan alakokat szerepeltet, akiket csak a fővárosi közönség ismer, mig a vidéki hallgatóság érdeklődéséhez nem tudnak közel férkőzni. Mindenesetre jó lenne humoristáinkat minél nagyobb számmal a mikrofón elé édesgetni. Reméljük, hogy az uj esztendő a kacagási rekordot is meg fogja javitani.

Nélkülözzük még az igazi hangjátékokat, a zeneileg alátestett finom hangulatu kis jeleneteket. A Studió uj főrendezőjétől várjuk, hogy uj ötletekkel, rendezői trükkökkel vigye közelebb a hallgatóság lelkéhez a Studió prózai előadásait. A rádiószerü rendezés még sok probléma elé állitja a rendezőt és reméljük, hogy e téren lényeges haladást fogunk tapasztalni.

Mennyiség tekintetében a Studió teljesitőképessége körülbelül elérte a maximumot és az összehasonlitások alapján jogosan állithatjuk, hogy Budapest egyike Európa legszorgalmasabb adóinak. Most hát a csiszolás, elmélyités, kidolgozás értékes munkája következik. A műsor keretei és lehetőségei körülbelül tisztán állanak előttünk, azokat lényegesen változtatni nem lehet. A fejlődést most már elsősorban a rendezéstől várjuk, tehát az értékes anyag tálalásában. Ötlet és változatosságra való törekvés nem hiányzik a műsorösszeállitó bizottságban, amely különben sem zárkózott el sohasem a bárhonnan jövő értékes ötletek meghallgatása és megvalósitása elől. Most már valóban az a főkérdés: hogyan, miféle feldolgozásban juttassuk el a Studió művészi produkcióit a közönség elé? Változatossá kell tenni a konferálást, melyet néhány külföldi Studió már valóságos művészetté emelt. Legalább is időnkint elmés, szórakoztató formában kell az egyes műsorszámokat bekonferálni, mert ezzel hangulatot teremtünk, fokozzuk a szinre kerülő előadás hatását. Ismételjük: a legnagyobb munkát a Studió uj főrendezőjétől várjuk. Neki kötelessége a külföldi Studiók uj rendezési kisérleteit figyelemmel kisérni és azokat a saját uj ötleteivel együtt az egyes előadások kapcsán értékesiteni. Az ő munkájának sikere vagy sikertelensége fogja eldönteni az uj esztendő művészi teljesitményeinek értékét.

Forró Pál.

Kimutatás

1925., 1926., 1927. és 1928. években rádión közvetitett előadások neme és számáról.

	1925	1926	1927	1928
1. M. Kir. Operaház	9	65	46	51
2. Városi Szinház	2	17	5	4
3. Zeneműv. Főiskola	—	30	22	30
4. Opera a Studióból	—	5	13	3
5. Operette a Studióból	—	14	21	13
6. Szinművek a Studióból	—	39	100	128
7. Filh. és szimf. hangverseny	2	29	101	85
8. A Kir. Operaház kam. zenekara	—	84	136	90
9. Kamarazene	—	39	11	76
10. Katonazene	30	38	17	58
11. Könnyü és szórakoztató zene	—	22	34	103
12. Hangverseny, művész est	12	121	269	424
13. Kórus	2	8	15	28
14. Trió	—	77	9	53
15. Quartett	2	53	16	16
16. Quintett	—	24	3	2
17. Cigány	1	135	286	324
18. Jazz-band	—	78	130	90
19. Gramofon-phonola	—	57	141	164
20. Vidám est	2	22	25	27
21. Előadás	2	759	902	1025
22. Operaházi tagok szereplése	7	108	122	128
23. Nemz. Zen. és Zeneműv. Főisk. tanárok	2	40	25	43
24. Külföldi átvitel	—	11	15	2
25. Róm. kath. Istentisztelet	3	41	50	
26. Református Istentisztelet	3	33	25	99
27. Evangélikus Istentisztelet	—	—	12	
28. Vigadó	—	—	1	3
29. Szabadtéri közv. (nyilv. helyről)	—	—	4	13

SOCIÉTÉ FRANÇAISE RADIO-ELECTRIQUE, PARIS
magyarországi vezérképviselete — Budapest, I., Győri-ut 3. szám. Telefon: Automata 503-91

Megérkezett
Hatlámpás **Sferasix** keretvevő 200–2000 m-ig
Sferavox hangszóró, három nagyságban

Csak viszonteladóknak - Vidéki képviselőt keresünk

A NOSZTALGIA RÁDIÓ HÍRÚJSÁG tartalomjegyzéke (2007-2008)

Színes címlapképek
Philips 648A 1948. 07/1.
Telefunken 237 V 1936-37. 07/1.
Orion 55 1936/37. 07/1.
Philips tip. 2007 hangszóró 1929. 07/2.
Telefunken 437 1936-37. 07/2.
„4 lámpás készülékem” 1927. 07/2.
Orion 844 1946-47. 07/3.
Orion 22 1936-37. 07/3.
Weagant 1927. MRA 07/3.
Süss Nándor Rt. ROL. 1. A 1927. 07/4.
Telefunken Arcophon 5 hangszóró 07/4.
Philips Olimpia W 1936-37. 07/4.
Süss N. ROD detektoros vevők 1926-30. 07/4.
Egy érdekes detektoros 07/5.
Philips Mestermű 504 A 1949. 07/5.
Orion AR 602 1956-57. 07/5.
Philips „Regent” W 1852 tip. 1937-38. 07/5.
Philips 43 LV 1940-41. 07/6.
Az első tranzisztor 1947. 07/6.
Philips „York” 1792 tip. 1937-38. 07/6.
Ős Univeka 08/1.
OGONEK 1950-es évek 08/1.
Telefunken 548 V 1937-38. 08/1.
Junior I. építőkészlet 08/2.
Mikrolin I. amatőr építőkészlet 08/2.
Kétpontos emissziómérő 08/2.
Standard Super 38 1937-38. 08/2.
Rádióépítő készlet 1948-49. 08/3.
Philips Népvevő 2499 tip. 08/3.
Philips Ultra Szuper 1850 tip. 1937. 08/3.
Moszkvics kisszuperek 1950-es évek 08/4.
Standard 822 Extra 1937-38 08/4.
EKA 218 1937-38. 08/4.
„Népszuper” 209 A 08/5.
Baltika P3-1 SzU 1950. 08/5.
Orion 56 1937/38. 08/5.
VEFSuper B714 1943. 08/6.
Koyo Parrot „Papagáj” 1957. 08/6.
Standard Super 39 1938-39. 08/6.

Események egyesületünk életéből
Képes beszámoló egy emlékkiállításról 07/2.
„Beszélő dobozok” kiállítás Kispest 07. június 07/3.
RMK tagnévsor 07/3.
Képek a Magyar Rádióban tett látogatásról 07/4.
Képek a „Beszélő dobozok” kiállításról 07/4.
Képek az Elektrotechnikai Múzeumban rendezett „Magnótörténet” kiállításról 07/4.
Videoton Rádiókiállítás 07. 08. 25-től 07/5.
G. K. Bemutatjuk partnerünket a Magyar Rádió-gyűjtő Klubot (Funkgeschichte 174. sz.) 07/5.
K. F. Kiállításaim 2007. 07/5.
„Szól a rádió” Kenyeres Sándor kiállítása Tiszavasváriban 07/5.
Látogatás az Elektrotechnikai Múzeumban 08/5.

Csöves készülékek ismertetése
K. L. Orion 55 1936/37. 07/1.
Ka. L. Telefunken 237 1936/37. 07/1.
Árva L. Háromlámpás árnyékolt Hartley-készülék 07/1.
N. F. Orion 244 1942. 07/1.
K. L. „3 lámpás készülékem” 07/1.
S. L. Philips 648 A 1948. 07/1.
K. L. Telefunken 437 1936/37. 07/2.
S. L. Orion 323-325 készülékcsalád 07/2.
Orion 323-, 324-, 325-ös készülék (RT 1952/5.) 07/2.
H. M. Neutralizált háromlámpás készülék (MRU 1926/38.) 07/2.
Keindl F. Négylámpás neutrovox készülék (MRU 1927/23.) 07/2.
K. L. „4 lámpás készülékem” 07/2.
B. S. Philips 735A 07/2.
K. L. Orion 22 1936/37 07/3.
Kunszt D. Ötlámpás Weagant-készülék (RA 1927. június) 07/3.
K. L. Ötlámpás Weagant „vitrin” 1927. 07/3.
Márton P. Kétcsöves koffervevő (RT 1937/6) 07/3.
S. L. Orion 844 és 844 U 1946/47. 07/3.
K. L. Philips Olimpia W 1790 tip. 1936/37. 07/4.
N. F. Telefunken 965 WK „Condor” 07/4.
Pap Z. Rádiókészülék a vizsgálóasztalon
Orion AR 602 (RT 1957/) 07/4.
K. L. SüssNándor Rt. ROL. 1. A 07/4.
K. L. Philips „Regent” W tip. 1937/38. 07/5.
M. B. Philips „Mestermű” 504 A tip. 1949. 07/5.
S. L. Orion AR 602 1956/57. 07/5.
Czverdelly A. MRA4 szelektív négylámpás (RA 1927/7-8.) 07/5.
K. L. Philips „York” W 1790 tip. 1937/38. 07/6.
Fazekas J. Négylámpás Hartley vevő (MRU 1927/52.) 07/6.
M. J. Philips 43 LV 07/6.
K. L. Telefunken 538V 1937/38. 08/1.
K. L. „OGONEK” szovjet 1955. 08/1.
K. I. Nagyszelektivitású kétlámpás készülék (MRU 1928/1.) 08/1.
Standard Szuper 38 tip. 833, 1937/38 08/2.
Új Standard vevőkészülékek (Standard közlemények 1937.) 08/2.
S. L. Philips Ultra Szuper 1850 tip. (1937) 08/3.
K. L. Philips Népvevő 2499 tip. 08/3.
Dr. Nick P. MRA6 nagytelj. lámpás készülék (RA 1928/1.) 08/3.
Hrabál L. Gede A. A VT „Balton” készülék (RT 1958/1. 08/3.
K. L. Standard 822 „Extra”, EKA 218 1937/38. 08/4.

K. L. Moszkvics törpeszuper (50-es évek) 08/4.
Adorján P. A MA vevőkészüléke
(RT 1928/4.) 08/4.
K. L. Orion 56 1937-38. 08/5.
Az idei Orion sorozat (RT 1937/12) 08/5.
Hírszóró vevőkészülékek Európában és Amerikában (Standard közl. 1937. dec.) 08/5.
K. L. Baltika P3-1. SzU. 1950. 08/5.
S. L. „Népszuper" Philips 209 A és Orion 209 08/5.
SINGLE – COIL egylámpás készülék
(MRU 1928/47.) 08/5.
K. L. Standard Super 39 08/6.
N. F. Standard 39 08/6.
T. J. A „Papagáj" – egy rövidéletű konstrukció csúcsmodellje 1957. 08/6.
V. J. VEFSUPER B417 (1943.)

Detektoros vevők ismertetése
K. L. A Süss Nándor Rt. „ROD" készülékei 07/4.
S. L. Egy érdekes detektoros 07/5.
N. E. Kristálydetektorvételi problémák a Dunántúlon (MRU 1928/3.) 08/2.
Összerakós Rádió Játék 08/3.

Televízió
Itt a moszkvai televíziós állomás 08/6.

Adástechnika
Nemzetközi rádiók magyar nyelvű adásai 08/3.
Megindul a nagy adó (RA 1928/4.) 08/4.

Alkatrészek
Sz. L. …a Philips Matadorhoz 07/1.
K. L. A Telefongyár fejhallgatói II. 07/1.
K. L. A Telefongyár fejhallgatói III. 07/2.
S. L. A Philips bakelit hangszórói 07/2.
S. L. Arcophon 5 hangszóró 07/4.
R. J. Tranzisztor (Egy korszakváltó találmány hatvan éves évfordulóján.) 07/6.
Karcsi Rezső: Hangszórók tömeggyártása
(Magyar Hiradástechnika 1959. 5. sz.) 08/6.

Műszerek, mérések
S. L. Orion-EMG 1162 szignálgenerátor 07/4.
Magyari B. EMG 1162 típusú üzemi RF szignál
(Magyari: Elektronikus készülékek 1953.) 07/4.
M. B. EMG ORIVOHM 1341 07/6.
S. L. Egy „ős" UNIVEKA 08/1.
Windisch A. Univerzális műszerek UNIVEKA
(RT 1961/5.) 08/1.
S. L. Kétpontos emissziómérő 08/2.
Hidvégi T. Zárlatvizsgáló készülék
(RT 1952/7.) 08/4.
B. D. Egyszerű csővizsgáló kevés anyagból 08/5.
B. H. GDO műszerek indikátorának érzékenységnövelése 08/6.

Rádiótörténet
Budinszky S. Látogatásom a mosolygó miniszternél 07/1.
A rádió elterjedtségének statisztikája M. O.-on
(MRU 1927/17.) 07/2.
Mi újság a híradástechnikai üzemekben és a kereskedelemben? (RT 1957/1.) 07/2.
S. L. MHSz rádiós oktatótábla 08/2.

Elektroncsövek
S. L. Német katonai csövek színjelzése 07/2.
A Philips rádiócső-ipar (MRU 1927/3.) 07/3.
Barabás L. Az elektronlámpák izzószálainak előállítási módja (MRU 1927/10.) 07/3.
T. L. Csőjelölések 1934 előtt (cikk a Radiobote laptársunkból) 07/5.
K. L. Az EM 4 regenrálása 08/1.
Varázsszem
(Szmirenyin: A rádiótechnika kézikönyve) 08/1.
Varázsszem katalógus
(Electronic Universal Vade-Mecum) 08/1.

Katonai témák és készülékek
Cs. I. Az amerikai légihadsereg segélykérő rádiója 08/1.

Elméleti cikkek
Makai I. Melyik a legjobb rádiókészülék?
(Rádióvilág 1947/1.) 07/2.
Kétszálú vagy egyszálú legyen az antenna?
(RÉ 1931/25.) 07/5.
Simon Z. Az antenna és a földvezeték
(RT 0937/okt.) 07/5.
Lemberger M. A „Single-Dial" problémája
(MRU 1928/1.) 08/1.
Jovitza Gy. Menetzárlat megállapítása tekercsben (MRU 1928/24.) 08/4.

Kapcsolási rajzok
VT RC 4623 „Plútó" rajza 08/2.
V. J. Teljes Standard 3A kapcsolási rajz 08/4.

Gramofon, magnetofon, telefon
Hetényi L-né:Crown-magnó (RT 1967/10.) 07/3.
A drót emlékezik (Érdekes Újs. 1913/33.) 07/3.
G. Zs. Hetvenéves az LB 37-es készülék 08/2.
Technikai újítások a távbeszélők gyártásában
(Standard közlemények 1937.) 08/2.
Cs. I. Gramofonok Javítása 08/4.
K. A. Gramofon, Csernafon, őshangszóró és a Mambó (különlegességek) 08/4.
Korda Dezső: A fonográf (Természettudományi Közlöny 1889. december) 08/5.
Fonográf képek 1896- 1913 (Talkig Machines c. könyvből) 08/5.

Tranzisztoros készülékek
Hetényi L.-né: A „CROWN TR-705" vevő 07/2.
Ligeti Gy. Az első hazai rádiótechnikai modellező készlet (RT 0965/3.) 08/2.

K. L. Rádiós építőkészletek, kittek 08/2.
P. P. „UNIVERZÁL 007” amatőr építőszekrény (RT 1968/3-4.) 08/2.

Egyéb
A Hírújság tart.jegyzéke (2005/2006) 07/1.
Ötletek az „Oradio” levelezőlistáról I. 07/3.
Teleppótló a Terta T 406 táskarádióhoz (RT 1957/9) 07/3.
Óceánjárón nem könnyű rádiótisztnek lenni (RÉ 1936/49) 07/4.
K. A. Kéményseprőt látok,…Orion 331 07/4.
Rádiózás az Egyenlítő vidékén (RÉ 1931/25) 07/5.
K. F. Szputnyik – 1, mesterséges hold 07/5.
Karácsony (MRU 1927/52.) 07/5.
K. L. Két-három szaklap 80 évvel előttről 08/1.
Újév (MRU 1928/1.) 08/1.
Dr. Pogány B.A százesztendős elektromótor Jedlik Ányos (Term.tud. Közlöny 1928.) 08/3.
R. N. J. Szerzetes rádióval 08/3.
B. H. CCIR – OIRT URH konverter 08/3.
H. S. Univerzális táp telepes vevőkhöz 08/3.
A Budapesti Nemzetközi Vásár 1928. 08/3.
Hagyományőrző kiállítások Győr városában (megjelent a győri Népi Krónika c. lapban) 08/3.
Híradástechnikai kiállítás (RT 1958/5.) 08/4.
B. H. Az ET-201 FM konverter átalakítása 08/4.
Az új léghajóóriás a „Graf Zeppelin” rádióberendezése (MRU 1928/41.) 08/5.
K. Gy. Kétféle tápfeszültség adapter kapcsolási rajza 08/6.
K. L. A rádiók ára 08/6.
Móra Ferenc: A magyar paraszt (részlet) 08/6.
Tomcsányi Béla: Milyen készüléket vásároljunk (MRU 1928. december „toborzó szám”) 08/6.
Ennyibe került pengőben, a 30-as években 08/6.

Megjegyzés: A régi folyóiratokból átvett cikkek szerzőit és címeit dőlt betűkkel, a mostani szerzők neveit rövidítve adtuk meg: B. D. Balás B. Dénes, B. H. Borody Huba, B. S. Bálint Sándor, Cs. I. Csenár Imre, G. Zs. Gábor Zsolt, H. S. Hiedl Sándor, K. A. Kohl Antal, K. F. Kiss Frigyes, K. Gy. Kiss Gyula, K. L. Kóger László, Ka. L. Kakas László, M. B. Mező Béla, M. J. Millinghoffer József, N. F. Neszplák Ferenc, R. J. Rékai János, R. N. J. R. Nagy József, S. L. Simoncsics László, Sz. L. Szántó László, Sz. R. Szemethy Róbert, T. J. Tombor József, V. J. Vári József.
Néhány állandó rovat (Cserebere, adok – veszek, Laptársaink tartalmából, Egyesületi és klubhírek, nekrológok, reklámok) kimaradt az összeállításból.

Összeállította: Simoncsics László

A 2008. évi 2. közgyűlés jegyzőkönyve

November 9-én a Puskás Tivadar Távközlési Technikumban tartottuk a közgyűlésünket.
Mivel nem jelent meg a tagság fele + 1 fő, megismételt taggyűlést tartottunk. A jelenléti ívet 93 személy írta alá.
A tagság ellenszavazat nélkül fogadta el alábbi napirendi pontokat:
A 2009. évi tagdíj megszavazása, új belépők jóváhagyása, Kóger László beszámolója egyéb témákról és jubileumi kiadványunk szétosztása.
1. ponthoz: A pályázaton elnyert 300 eFt és az 1%-os felajánlásokból befolyt (317 eFt) összeg teszi lehetővé, hogy a költségek növekedése ellenére is maradjon a **2009. évi tagdíj 3000 Ft**. A közgyűlés ezt megszavazta.
2. ponthoz: a közgyűlés jóváhagyta az utóbbi időben egyesületünkbe belépet tagok névsorát.
3. ponthoz: Az egyéb programok között megbeszéltük a bolognai kirándulás sikertelenségének okait, három múzeumlátogatást tervezünk 2009-ben, ezeket összekapcsoljuk a börzék időpontjával. Majd Kóger László kiosztotta jubileumi kiadványunk számozott példányait a szerzőknek és az Egyesületünk támogatóinak.
Az egyéb bejelentések között elhangzott, hogy Gunther Krämer barátunk Orion monográfiájának rövidített, magyar nyelvű változata olvasható a Rádiótechnika Évkönyve 2009-ben.
A börzén óriási volt a választék, a folyosó, de még az udvar is tele volt rádiókkal, alkatrészekkel és műszerekkel.

Simoncsics László

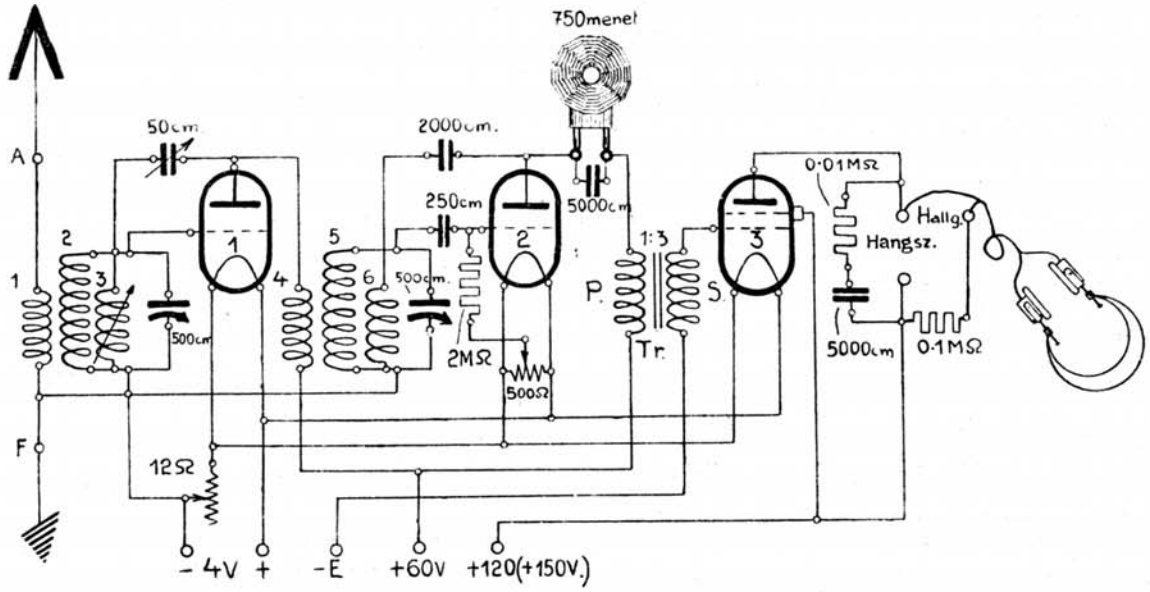
A Jubileumi számból kimaradt

Detektoros készülékek

Zelenka L. "Zenith D" detektoros	98. jún.
A kis SÜSS detektoros	98. aug.
Az Ericsson detektoros	98. okt.
A tolókás detektoros	99. ápr.
Remix detektoros vevő	00. ápr.
"Ernyei" derektoros	00. aug.
Novák E. "Legjobb 1931"	01. febr.
RIKERT (Süss N.) Super-Select	02. aug.
TRt. Favorit, Perfektor	03. febr.
TRt. Telon	03. ápr.
TRt. Viktória	03. jún.
TRt. Champion	03. aug.
Orion 100	03. okt.
Két készülék a kezdeti időkből	04. ápr.
Egyszerű amatőr detektoros (Aller)	04. jún.
Saját készítésű tölcséres (Aller)	04. aug.
Detektor-kaland	04. dec.
Galenit műkristály készítése	04. dec.
Miképpen tehetjük jobbá det. vevőnket?	04. dec.
Detektoros rádió a 20-as évekből	05. ápr.
Detektoros vevő (RT 1956/5.)	06. febr.
Detektoros rádiók 1926.	06. aug.
A Süss Néndor Rt. "ROD" készülékei	07. aug.
Egy érdekes detektoros	07. okt.
Kristálydetektorvételi problémák	08. ápr.
Összerakós Rádió Játék	08. jún.

1929 — R. S. 3.

HÁROMCSÖVES KÉSZÜLÉK

1. ábra.

Mint ismeretes már, egész Európában uj hullámokra térnek át. Ez azt jelenti, hogy mig eddig 600 m-ig voltak az adók elhelyezve, 230 m-től kezdve, most az alsó határ 200 m-en kezdődik és 555,4 m-en, Budapestnél fejeződik be.

A Magyar Rádió Ujság belső laboratóriuma a megváltozott viszonyokhoz mérten egy uj készüléket bocsájt olvasói rendelkezésére

1929 — R. S. — 3.

elnevezéssel, mely lehetővé teszi közepes antennával a legtöbb európai állomás interferenciamentes hangszóró vételét.

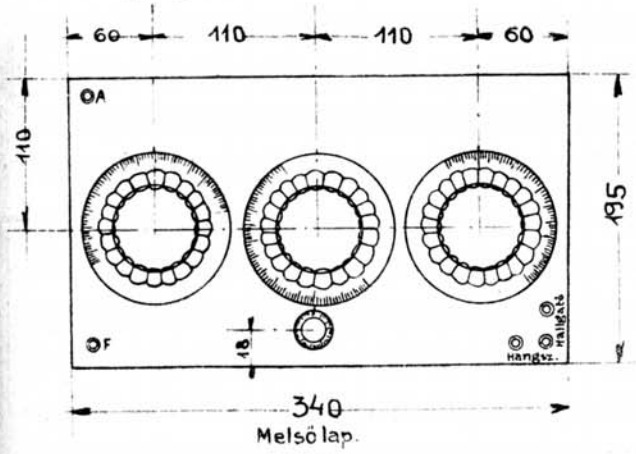
A vevő áll egy neutralizált rádiófrekvenciás erősitőből, egy audionból, egy végerősitő fokozatból. A kapcsolási rajz az 1-sö ábrán látható, a hozzá való alkatrészek jegyzéke pedig a következő:

Szükséges alkatrészek:

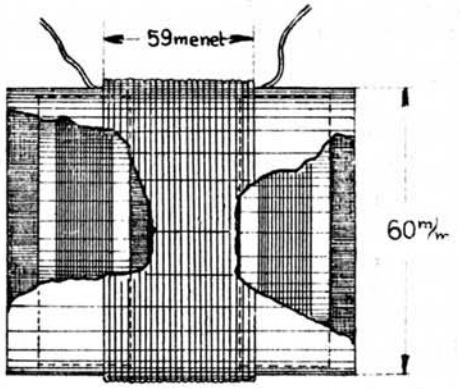
1 drb. szerelőszekrény
3 drb. lámpafoglalat
3 drb. lámpa (l. a későbbi kimutatást)
1 drb. 12 ohm fütőellenállás
2 drb. 500 cm forgókondenzátor
1 drb. Neutrodon forgókondenzátor 50 cm-es
2 drb. 3-as csatolótekercs-csoport (variokoppler) ezt házilag is elkészithetjük
1 drb. 250 cm-es tömbkondenzátor
1 drb. 2000 cm-es tömbkondenzátor
2 drb. 5000 cm-es tömbkondenzátor
1 drb. 750-es mézsejttekercs (házilag is elkészithető)
1 drb. mézsejttekercstartó
1 drb. 2 megohm ellenállás-tartóval
1 drb. 0.01 megohm ellenállás-tartóval
1 drb. 0.1 megohm ellenálás-tartóval
1 drb. 1:3-as *jóminőségü* transzformátor.
1 drb. 500 ohm potenciométer
10 drb. bevezető szoritó.

A szerelőszekrény méreteit, valamint a kezelőlap beosztását a 2-ik ábra adja meg.

Az 1—2—3-as tekercscsoport belül van elhelyezve, miután az 1. és 3-as tekercsek beállitása csak egyszer szükséges. A 4—5—6-os csoport a kezelőlapon van megrög-

2. ábra

3. ábra

zitve, előtte a belső oldalon egy darabka árnyékoló lemezt helyezzünk el a kézkapacitás megszüntetésére.

Az 500 ohmos pot. méter szintén belül van felerősitve egy darabka, 90°-ra meghajlitott lemezdarab segitségével.

Rossz transzformátort nem érdemes vásárolni!

A 12 ohmos fütőellenállás egyuttal telepkikapcsoló is.

A tekercsek megválasztása.

Az *R.—S.—3.* neutralizált készülék, a neutralizálás a 3-as tekerccsel történik, ezért ennek forgathatónak kell lenni, éppugy az 1-es tekercs elmozditása kivánatos.

Erre a célra a legalkalmasabbak, az u. n. 3-as tekercscsoportok, (variokopplerek) de aki maga óhajtja elkésziteni, hengeres formában is megcsinálhatja, 3-ik ábránk szerint. — Hat cm-es (papir-bakelit) hengeren 0.5 mm-es selyemhuzalból 59 menetet csévélünk fel. Ez lesz a 2-es tekercs. Ebbe beletolunk mindkét oldalról egy-egy valamivel kisebb átmérőjü tekercset, ez lesz az 1-es és 3. Ilyen betolható tekercstartót rendszerint nehéz beszerezni, de roppant egyszerüen lehet segiteni magunkon: egyszerü, sima keménypapirból 3 cm szélességben olyan hosszu darabot vágunk ki, hogy azt behajtva hengeralakra, éppen betolhatjuk a 6-cm-es hengerbe. Ragasztani nem szükséges, mert a rátekert drót ugy is összetartja.

Az 1-es csévére 12 menetet csévélünk fel 0.3-as selyem, v. pamut szigetelésü huzalból. Teljesen ugyanilyen lesz a 3-as tekercs.

Az 1-es tekercs bekötési sorrendje közömbös, *a 3-asnál már fontos. Szabály az, hogy a 2-es és 3-as cséve egyirányu legyen, ha mindkettőt a földelt végénél nézzük.*

Ellenkező esetben neutralizálás helyett visszacsatolást kapunk.

A 4—5—6-os csoport kivitele csakis olyan lehet, melyben a 6-os tekercs forgatható, vagy távolitható, a külső kezelőlapról szabályozva, ez ugyanis a visszacsatoló tekercs.

A 4-es tekercs bekötési sorrendje megint nem fontos, de a 6-osé igen. Most az előbbi szabállyal ellentétben, éppen forditott menetirányunak kell lenni.

Az 5-ös tekercs mérete és adatai ugyanazok, mint a 2-esé.

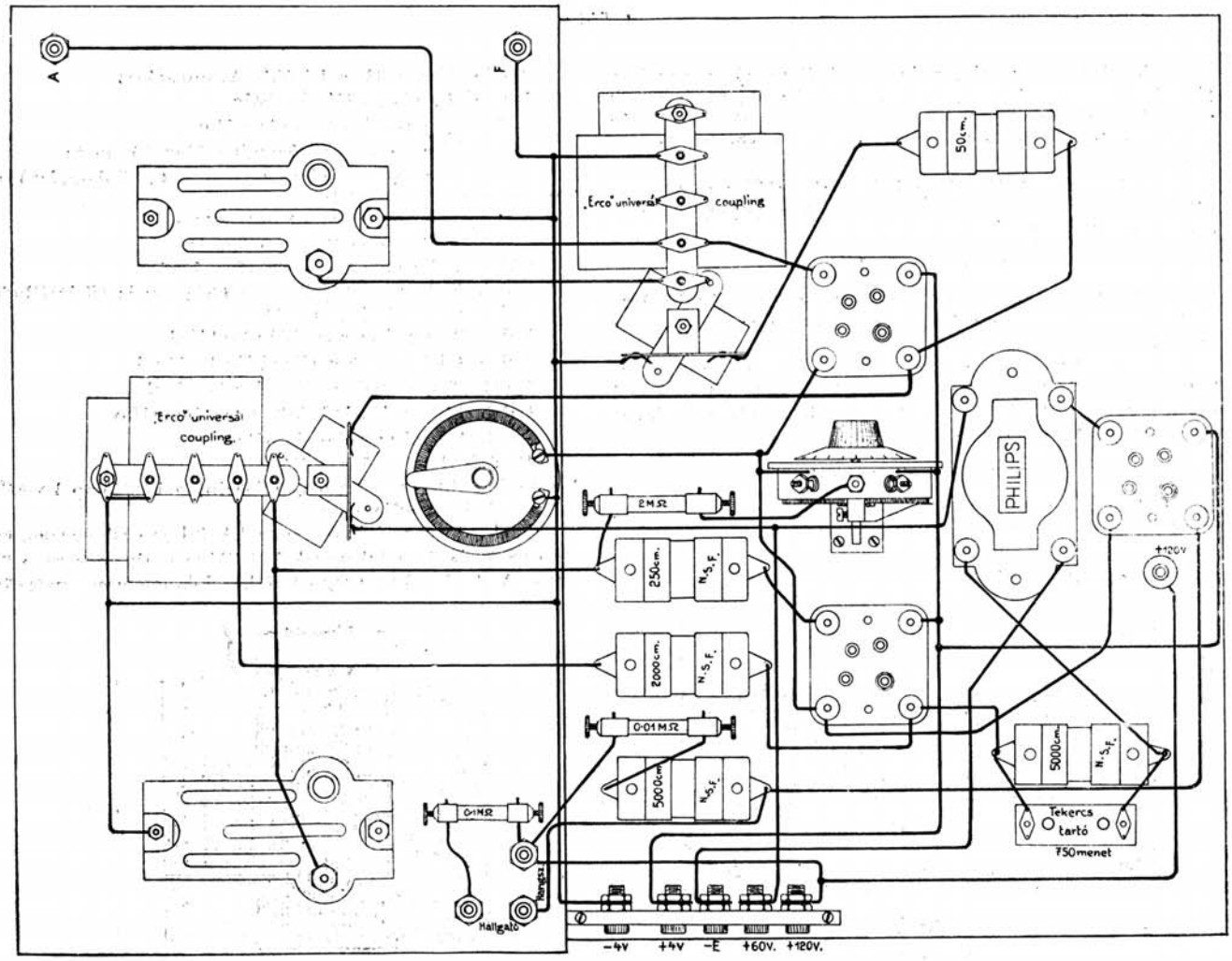
Még egy tekercsre van szükségünk, egy 750 menetes mézsejt, vagy Lédion-tekercsre. Ha nem tudjuk beszerezni, akkor 6 cm-es csévére, mely 2 cm széles és oldalfalai vannak 0.3-as (pamut v. selyem) huzalból 800 menetet tekercselünk fel, ugy, mintha transzformátor tekercset csinálnánk.

Ennek a tekercsnek a hozzá párhuzamosan kapcsolt *5000* cm-es kondenzátorral az a szerepe, hogy az uj hullámhossz elosztás folytán keletkező magas 9000 frekvenciás hangokat kiszürje.

Ez lesz tehát az interferencia-szürő. (Copyright.)

A csövek.

Első két csőnek jóteljesitményü egyrácsos csőre van szükségünk, az utolsó pedig 3 rácsos végerősitő cső. Lehet

4. ábra

ugyan ezt is pótolni más végerősitő csővel, ha elég jó antennánk van. Ebben az esetben a segédrács bekötése elmarad (a 120 volthoz menő vezeték).

Lámpaösszeállitás az R. S. 3.-hoz

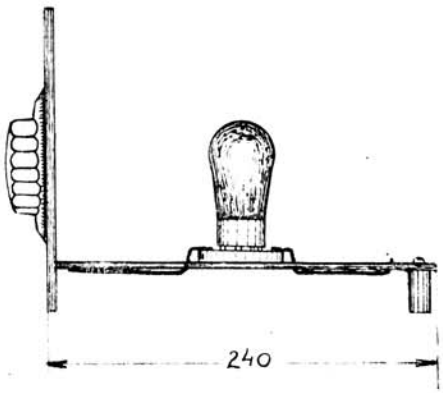
1-sö	2-ik	3-ik cső
A 415	A 415	B 443
A 425	A 415	„
UX 406	UX 406	„ v. LX 414
RE. 074	RE. 084	„ „ RE 124
H. 4	L. 4	„ „ LL. 4
G 407	G 409	„ „ L 414-es

Az utolsó lámpához, ha az árnyékolt rácsu cső, akkor a legtöbb hangszóróhoz szükséges a rajzban látható hid, mely a hangszóróval párhuzamosan van kapcsolva. Abban az esetben, ha dinamikus hangszórónk van, vagy más csövet alkalmazunk, a hid elmarad. A hid áll egy 10.000 ohmos vákuum ellenállásból és egy 5.000 cm-es kondenzátorból.

A szerelés.

A huzalozásra, valamint a tekercs-elrendezésre a 4-ik huzalozási ábránk ad felvilágositást.

Vigyáznunk kell: a Neutrodon-kondenzátor megválasztására, mert ha olyan kondenzátort veszünk, amely összecsavarható, v. másképpen is rövidzárba kerülhet, akkor anódtelepünk rövidzárba jut!

5. ábra

Vigyáznunk kell a rajz szerinti tekercselrendezésre. Az 1—2—3-as tekercscsoportnak kissé ferdén kell állni, hogy a 4—5—6-ossal ne jöjjön mágneses összeköttetésbe.

Anódtelepünket lássuk el biztositó csövecskével, amelyet az anódtelep *negativ* ágába kössünk, mielőtt azt egyesitenénk a fütő negativ ágával.

Szerelőhuzalnak szigetelt 1 mm-es (varnish) huzalt használjunk. A fenéklapon levő összes vezetékeket — a rácsvezetéket kivéve — a subpanel alatt vezethetjük, igy a szerelés nagyon csinos lesz és nem megy a jóság rovására.

Természetesen a homloklapról a fenéklapra menő vezetékek nem mehetnek a subpanel alatt. A subpanelre nézve. l. az 5-ik rajzunkat.

A kimenő telepvezetékeket zsinórba fonhatjuk össze és dugaszokkal csatlakoznak a telepekhez.

Szerelés előtt az összes alkatrészt vizsgáljuk át, pl. hogy az ellenállások nem szakadtak-e, kondenzátorok nincsenek-e rövidzárban?

Üzembehelyezés: Bekapcsoljuk az izzitó telepet és voltmérővel, vagy hallgatóval meggyőződünk a lámpák megfelelő szoritóin, hogy van-e feszültség. Azután az anódtelepet kapcsoljuk be *(biztositva!)*. Most a hangszórónkban vagy hallgatónkban erős koppanást kell hallanunk, a meginduló anódáram jeléül. Ha 2-ik lámpát megkopogtatjuk, csengést kell kapnunk a hangszóróban.

Ha nincs, akkor először az előfeszültséget vizsgáljuk meg, hogy meg van-e, azután hogy jók-e a lámpák. Ha minden rendben van, akkor rátérünk a rádiófrekvenciája részre.

A 6-os tekercs mozgatásával a visszacsatolást ellenőrizzük, a visszacsatolás beálltával koppanást kell ugyanis észrevennünk. Ha a koppanás kemény, akkor az 500 ohm pot.-mt szabályozzuk, még csak a keménységéből nem veszit. A mi próbáinknál a potenciométert mindig a pozitiv felé kellett forditani. 60 v. anódfeszültség mellett. Ha a feszültséget növeltük, akkor a negativ felé kivánkozott.

Ha a visszacsatolás rendben van, akkor megpróbálunk hangolni a két forgókondnezátorral visszacsatolt helyzetben. Ha állomásra bukkanunk, füttyöt hallunk. Azonnal észrevesszük, hogy *mindkét kondenzátor hangol-e?* Amelyik nem hangol, abban a csoportban van a hiba.

A 6-os tekercs állitásával „kitisztitjuk" az állomást.

Igy egymás után megpróbálunk több állomást venni. Valószinüleg a 300 m alattiaknál készülékünk begerjed, pedig a 6-os tekercs egészen ki van forditva. *Most következik a neutralizálás.*

A 3-as tekercset addig közelitjük a 2-eshez, mig a begerjedés megszünik. Ha egészen benne van és még mindig hiba van, akkor a neutrodónkondenzátort nagyobb kapacitásra állitjuk be. (vigyázni, nehogy összeérjen!)

Ha a neutralizálás sikerült, akkor már csak a hangerősség növelése van hátra.

Ezt az 1-es és 4-es tekercsnek a 2-es, ill. 5-ös tekercshez való közelitésével érjük el. A vétel legerősebb lesz, ha a két tekercs egészen benn van a rezgőkör tekercsében. Ezt azonban nem tehetjük meg, mert akkor *a szelektivitás romlik.*

Az 1-es és 4-es tekercsek beállitása minden helyen más és más.

Épp ez az egyik előnye az R. S. 3-nak, hogy mindenki a saját antennájához és környezetéhez képest a legjobban állithatja be készülékét.

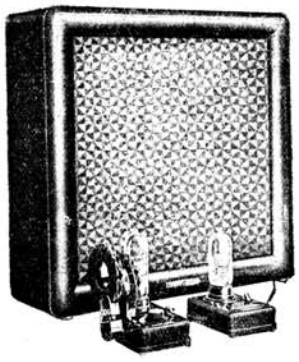
Másik előnye, hogy az interferencia-füttyök a minimumra redukálódnak és mégis erős vételt biztositathatunk magunknak.

A legmegfelelőbb antenna hozzá egy szál 40 m. 4—5 m. magasságban a tető felett.

A készülék szelektivitását a *helyi adó közelében* hullámszürővel kell javitani. (L. mult évi 23. számunkat.)

R. S.

LUXOR hangszóró

A rádiópiac szenzációja!

A Sahara rádiója

MISS ROSITA FORBES, a világhírű fölfedezőnő irja le a „Modern Wireless"-ben azt a titokzatos összeköttetést, amelynek révén a hirek gyorsabban terjednek a sivatagban, mint a hivatalos táviratok. Megkapóan ecseteli, hogy mit jelent a rádió a sivatag szélén épitett francia erődökben, melynek katonái úgy élnek ott, mint hajdan a magyar végvárakban Balassa vitézei.

A sivatagban a közlekedés sebessége ma a karaván 3 kilométeres gyorsaságától az ügető teve 9 kilométeréig terjed és mégis az új hirek gyorsabban terjednek, mint az angol táviratok. Minden afrikai utazó ismeri a sivatag rádióját, amelynek révén titokzatos híradások száguldanak egyik falutól a másikig.

Igy például, amikor Sir Lee Stackot megölték Kairóban, egy barátja ibex-vadászaton volt a vöröstengeri hegyekben. Utazása Kairótól 24 napig tartott teveháton és más alkalmatosság nincs is arrafelé. A hegyek vad lakói nem érintkeznek az egyiptomiakkal és mégis három nappal a Sirdar meggyilkolása után már megérkezett a gyilkosság hire a vadászok táborába.

A délebbre eső vidékeken, Közép-afrikában ezt a csodálatos gyorsaságot még meg lehet magyarázni a tűz, füst és hangjelekkel, amit a bennszülöttek használnak. Igy például, ha valaki értesiteni akarja látogatásáról egy távoli törzs főnökét, a helyi dobos leadja „táviratát" kongóhangú dobján, a következő falu dobosa továbbadja és igy repül a hir faluról falura bámulatos gyorsasággal.

A sivatagban azonban nincsenek dobosok. Gyakran sok száz kilométer távolságra nincs élő lény, nincs fa, bozót, még egy fűszál sem, amivel tüzet lehetne rakni és mégis ha valami történik ebben a napégette pusztaságban, azt még aznap tudják a környező táborokban és a falvakban.

Amikor a lybiai sivatagon át Kufrába utaztam, 15 napig nem találkoztunk egyetlen karaván nal sem, mélyedésekben táboroztunk, tüzet nem gyujtottunk, félve az ellenségektől. Nap-nap után kitünő távcsöveinken csak a lakatlan környéket láttuk, olyan pusztán, mint egy grammofonlemezt. Mégis, mikor kiértünk a sivatagból, minden barátságtalan faluban már várták az érkezésünket és tudták, hogy honnan és hogyan jövünk. Lehet-e ennél többet rádióval elérni? A felfedező utasok természetesen ma már gyakran használják ezt is, mert helyzetük meghatározására megbecsülhetetlen.

Az Atlasztól délre eső erődök, végvárak, ahol az idegen légió őrzi a Hamada sivatag szélét, jobban biznak a rádiójukban, mint ágyuikban. Feszülten figyelnek minden mozgásra a vörös homokon és azonnal jelentik Bou Denib-be, ahonnan bármikor megérkezhet a szükséges erősítés.

Ezeknek a végváraknak egyikében beszéltem egy „francia tiszttel és rámutattam, hogy a vár elhelyezése szinte kihívja a támadást. Amig a rádiónk működik, minden rendben van, felelte rá, mert tényleg, mig a nomád lovas támadók átvergődnek a drótakadályokon már a légionáriusok századai és repülőgépei megérkeznek Bou Denibből.

Rádió a felkelők legnagyobb ellensége és lassan meghódítja az afrikai tuaregek és az arab wahabiak utolsó erődjét is. Már Iba Saud is, a Nejd-nek puritán szultánja, antennát huzott vályogpalotájára. Alattvalói persze, akik késhegyig ragaszkodnak konzervativizmusukhoz, szidják is a nyugati varázslat szimbolumát, amennyire csak merik.

Amikor először utaztam át a Szaharán 1919-ben, voltak ott erődök, ahol a magányos fehér tiszt el volt vágva a civilizáció visszhangjától, sőt még a saját nyelvének hangjától is. Zululandban, még a háború előtt egyszer megpihentem egy misszionárius kunyhójában, aki oly régen nem hallotta anyanyelvét, hogy már csak törve beszélte azt. Hogy ezeknek mit jelent a rádió, azt ki sem lehet mondani.

A francia előőrsök manapság egy nevetséges kis agyagkunyhóban laknak, tetején egy antennával. Megelégedetten él benne egy légionárius, aki rendesen maga kéri ezt a beosztást, mert valamivel nagyobb zsolddal jár. Nagyritkán látja csak egy embertársát, de az egész világ hangja nyitva áll előtte. Ezeknek a rádió mindenük, azzal élnek és halnak és unalmukban folytonosan kisérletezve, valósággal papjai lesznek a tudománynak, melyet szolgálnak. Egyizben egy beduin igy szólt hozzá: „Ott a dombon túl talál egy frenzi-t, ő őrült és istenét a házába zárva tartja."

A modern expediciók ma már mind fel vannak szerelve rádióval, a rádió mindent földerit, összeköt és lassan-lassan kihal a sivatag minden titka és rejtélye.

Forrás: MRA 1929/1

A „Camping” család

Most nem tekintek olyan régmúltra, mint a háború előtti idők, csak a 60-as 70-s évekbe. Ebből az időszakból gyártott készülékeket az idősebb kollégák biztosan jól ismerik, a fiatalabbaknak pedig már ezek is régi daraboknak számítanak.
Én mostanában tekintettem át a székesfehérvári gyárunk által gyártott készülékeimet és szakirodalmamat. 70 éve 1938-ban alakult a gyár és mivel ma már a Videotonban nincs rádiógyártás, ezért a teljes gyártási paletta egy lezárt egészet jelent. A még VTRGY által gyártott Camping készülékek átnézése több érdekességet is jelentett számomra.
Sajnos a magyar híradástechnikánk nem bővelkedik a táskarádió zsebrádió kategóriákban és az a kevés nem is volt még ismertetve a lapunkban.
Az a bizonyos 60-as évek eleji „profiltisztítás”hozta hogy egy-két kivétellel csak a székesfehérvári VTRGY gyártott táskarádiókat. Én időszerűnek tartanám, hogy szépen lassan áttekintenénk ezeket a tranzisztoros rádiókat, és persze azt a egy-kettő más gyár által gyártott tranzisztoros zseb és táskarádióikat is, Tünde, Orionett, Orionton, variánsok stb. mert büszkék lehetünk rájuk.
A VTRGY Camping készülékek első típusa a BR 103 mérföldkő a hazai rádiógyártásban, a gyár első saját fejlesztésű tranzisztoros táskarádiója, mely félig autórádió üzemre is készült, első URH-s készülék, mely gépkocsikba beszerelhető volt. A többi gyár konstruktőrei bizonyára érdeklődéssel figyelték, hogy a VTRGY tervezői milyen új konstrukciót dolgoztak ki akkor, amikor ők már nem tervezhettek ilyen készülékeket, illetve ha terveztek is az már nem kerülhetett gyártásba. (Érdekes lenne kideríteni, hogy a többi gyáraknál a profiltisztítás idején terveztek-e táskarádiókat, jött-e ki „0” széria, ha valaki tud valamit, jelezze. Nos a BR 103 jól sikerült, ezt így utólag bátran meg lehet állapítani. Jó alapkonstrukciónak bizonyult, melynek még három továbbfejlesztése (és változatai) készült a kb. 15 éves gyártás folyamán. Egyébként nagyon jó vételkészségű, jó hangú készülékek ezek és szerintem az utolsó kettő szép kivitelű készülék, esztétikailag, ergonómiailag minden további nélkül kiállja a versenyt a korabeli nyugati készülékekkel.
Az alaptípus a BR 103 gyártásának megkezdése is már érdekes, a pontos időpont körül merültek fel bennem kérdések.
Létezett egy Híradástechnikai Műszaki Tájékoztató Központ mely egy 1964 év végi kiadványában(a VII. tájékoztató ankétjuk alkalmából) már ismertette a BR 103 készüléket a többi új típusú rádiókészülékkel együtt. A többi VTRGY készülékről fényképet is közölt, a BR 103-ról nem, talán túl új lehetett a dolog. A Rádiótechnika folyóirat az 1966. augusztusi számában ismerteti, ezt itt olvashatjuk a lapunkban is, mely kimerítő műszaki ismertetést is ad a készülékről. A többi variánsról tudomásom szerint nem is jelent meg ismertetés a Rádiótechnikában. A Tájékoztató Központhoz képest viszont a gyár 1970-ben kiadott kiadványában a BR 103 gyártása 1966-ra datálódik. A kiadványt az akkor már Videoton gyár Pártbizottsága adta ki 1970-ben kb. 3000 példányban nem publikált sorszámozott kiadványként „A Videoton története 1938-1970.”címmel, hazánk felszabadulásának 25. évfordulójára és a X. Pártkongresszus tiszteletére. Tartalmazza többek között az 1970-ig gyártott rádió és tv készülékek évenkénti megjelenését és a gyártott darabszámokat is.
A BR 103ból 1966-67-68-ban összesen 16 500 darab (5000+9000+2500) volt a gyártott mennyiség a gyári kiadvány szerint. Ez volt az alapváltozat Camping néven. Műszaki ismertetése a piros 1964-66. Kádár könyvben található, ezenkívül az ipari szakkönyvtár Autórádiók javítása és szerelése című könyvben is megtaláljuk a részletes ismertetését.
Már a következő 1967-es évben kihozta a gyár a továbbfejlesztett változatot BR 113 néven. Ennek először nem is Camping volt a neve, hanem Carorion. Erről a változatról ismertetést sajnos sehol sem találtam, csak a gyári kiadvány ismerteti csak 1967-es gyártással 2500 darabos sorozattal. Aztán a BR 113B típus lett a végleges Camping de Luxe néven. Ebből már 1967-68-69-ben 84 500 darabot gyártottak. (17000+36000+31500) 1970-től pedig gyártási adat nem áll rendelkezésre.
A külsőleg jóval modernebb verzió a BR 114 a Camping Szuper nevet kapta, melyet ismét egy évre rá 1968-ban hozta ki a gyár. 1968-ban 3500, 1969-ben 8500 darab készült a továbbiakról nincs adat. A következő verzió a Camping Record lett. 1970-71-ben kezdte gyártani a gyár RB 3611 típusszámmal a gyártott mennyiségről nem áll rendelkezésre adat. A Camping névre való visszatérést valószínű a típus nagy sikere hozta, a jól hangzó név egy készüléknél félsikert jelent. A könnyen kiejthető camping szó divatosan jól hangzott a '60-as években kibontakozó magyarországi autóturizmus közepette, az egyes variánsoknak pedig a toldalék - de Luxe, Super, Record szavakkal különböztették meg.
Részletesebb ismertetést a BR 113-114-ről a szürke 1967-69. Kádár könyvben, az RB 3611-ről a lila 1970-71. Kádár könyvben találunk. Ezek rajzát itt a lapunkban helyhiány miatt most nem közlöm.

Az egyes típusok, variánsok ismertetése.

BR 103 Camping.
A legtöbb ismertetést erről az első variánsról találjuk a korabeli szakirodalmakban. Készült KH-RH-URH és HH-KH-URH kivitelben. Az URH rész készült keleti és nyugati kivitelben is. Ezek szerint megkülönböztetünk -110, -111, -112, -113-as kivitelt .
Továbbfejlesztésként megjelent a BR 103A verzió, korszerűbb tranzisztorokat, leválasztós külső hangszóró csatlakozót kapott, és ez már tartalmazta a nyomógombos skálavilágítást. Ez az alapmodellbe még nem volt beszerelve, a 103-nál csak autórádió üzemben világított a két skálaizzó. Tapasztalatom szerint a 103A lett az elterjedtebb modell. Erre került fel előre a műanyag Camping felirat, amelyet az alapmodellre még nem, vagy nem biztos, hogy felszereltek. Az alapmodellt még vajszínű forgatógombokkal, nyomógombokkal szerelték, a skála zöld-fehér alapon fekete színű feliratokkal volt ellátva. A fogantyúja vajszínű műanyaggal bevont fémfogantyú. Az elterjedtebb kivitelnél a skála fekete betűkkel készült fekete-fehér alapon. A hordfogantyú fekete műanyag krómozott fémbetéttel, a forgatógombok, nyomógombok feketék, krómozott fémgyűrűkkel. Az elő és hátlap fautánzatú fényezéssel ellátott dekorlemez vajszínű műanyagrácsokkal.
A BR 103-as ismertetésénél mindig kihangsúlyozták a gépkocsikba való üzemelés lehetőségét. Ehhez 6 V-os akkumulátor esetén BRH-6, 12 V esetén BRH-12 típusú tartókeret volt szükséges. A tartókeret tartalmazott szűrőegységet, a 12 V-os verziónál Zener diódás feszültségejtést 6 V-ra. Erről legrészletesebben az „Autórádiók javítása és szerelése" című könyvben olvashatunk.
A BR 103A belső felépítésben jelentősen eltér az alap 103-tól, egy nagy alaplapra került a hullámváltórész is, ez a 103-nál még külön egységet képez, a hullámváltó javítása nagyon nehézkes. A 103-nál még kerek hangszóró került beépítésre külön lapra, a hangszórórácson még csak egy kisebb szegletes részen vannak a rések, a 103 A-nál már a nagyobb oválhangszóró van, a rácson ovális alakban láthatók a rések. A skála a 103-nál külön plexiburkolatból és skálarészből áll. A 103-nál a bekapcsolt állást egy kis ablakon át piros jelzés jelzi a hangerőpótméter mellett ez a 103 A-nál nincs. Az URH rész is teljesen másképpen van felépítve a két variációnál, a 103 A-ba beépített verzió lett a végleges. A 103-nál a skála alatti szerelvény alumíniumlemez a 103 A-nál vajszínű műanyagöntvény. Ezenkívül még nagyon sok apró eltérés van, a 103 A sokkal jobban hasonlít a 113-ashoz mint az alapmodellre. A 103-hoz képest a 103 A már mechanikailag nagyon jól áttekinthető, szerelhető konstrukció. Szétszerelésnél a hordfület lepattintjuk, kétoldalt a két csavart kicsavarjuk a két fekete oldallapot levesszük. A három kezelőgombot lehúzzuk, a skálát rögzítő két csavart kicsavarjuk a skálát leemeljük. Elő és hátlapot két-két csavar oldás után eltávolítjuk, ezek után minden teljesen hozzáférhető. A hangfrekvenciás és az URH rész árnyékoltan teljesen külön egységet képez. A 103 műszaki ismertetését a Rádiótechnikából átvett cikkből olvashatjuk a 103 A leírását a szürke 1967-69. Kádár könyvben. A korabeli leírások említenek egy 103 H verziót is, de erről bővebb adat nem áll rendelkezésre.

BR 113 Carorion, Camping de Luxe
A fejlesztés természetesen nem állt meg, a BR 113 alapmodell Carorion néven volt forgalomban. Ez az elnevezés elképzelhető, hogy exportnévként szerepelt, vagy még nem gondolták hogy a Campingből sorozat lesz, külsőre a Carorion a 103 A modellel egyezett meg. A gyári kiadvány jelez még egy külön 113 A modellt is 1966-ra, de a végleges verzió a 113 B lett Camping de Luxe néven. Ez már új „ruhát" kapott, az elő és hátlap farostlemezt fekete műbőrborítással látták el, a rácsozat pedig sűrű préselt lyukmintás alumínium lemez, kétféle rácsozattal találkoztam, gombok feketék, a dupla forgatógombok alsó fele ezüstszínű, AFC is. Az előlapon levő felirat már „csak" alumínium lemezre lett feliratozva. A skála fekete feliratokkal ezüst-fehér alapon, hangszínszabályozás magas- mély, dupla pótméterrel. AFC kapcsoló is került a hangerő pótméter alá. Persze ez a kivitel is alkalmas volt autórádióként való üzemre. A 113-asok is készültek KH-RH-URH, HH-KH-URH kivitelben az URH keleti nyugati sávval is.

BR 114 Camping Super
A 113-asnál letisztult belső konstrukció itt már nem sok változtatáson esett át, csupán a 114-es ismét új ruhát kapott. Elmaradt az oldalsó műanyagfedél az oldalakat az elő és hátlapokkal összeépítve (fel ide- fele oda) alakították ki fából. Ez érdekes, fából bonyolultabb a kávát összerakni, jóval kényesebb is, de lehet, hogy a nagy szériáknál ez is gazdaságos volt, bár a 114-esből nem készült annyi, mint elődjéből. Ezt a típust nem alakították ki autórádió üzemre, így az ezzel kapcsolatos kialakítások elmaradtak, a fakávának köszönhetően egy szép kivitelezésű táskarádió lett. A skála ezüst alapon zöld feliratokkal készült és új modernebb forgatógombokat kapott, a nyomógombok fémkupakokat kaptak. HH-KH-RH-URH kivitelben készült, az URH keleti-nyugati verzióra is. A Camping Super esztétikailag már kiállta asz összehasonlítást a külföldi típusokkal. Hordfogantyúja alumínium lemezből készült fautánzatú műanyagbetéttel.

RB 3611 Camping Record.
A kiforrott belső nem sokat változott, külsőre annál inkább, kétfelé szétvehető műanyagkávát kapott. A káva a fenékrészt is tartalmazza, így az alsó telepcsere helyett az hátul történik egy levehető telepfedél útján, a teleptartó teljesen zárt, külön kivehető. A hangszóró előtt a műanyagkáva fautánzatú festést kapott, de készült fémráccsal is. A Camping Record autóüzemre is alkalmas volt, belső szerkezete a 113-assal megegyezik, de a végfokrész komplementertranzisztoros végfokozattal készült. Forgatógombjai azonosan a 114-esével, nyomógombjai szintén fémburkolatúak. KH-RH-URH kivitelben készült, URH rész valószínű nyugati kivitelben is.
Érdekes a típusszámozás változása négyszámjegyűre, ez valószínű a gyár által gyártott más típusú táskarádiókból is álló típuscsaládba való beillesztést szolgálta. A Camping Record felépítése már egészen modern volt, előremutatott a még nem is réginek számító Videoton rádiómagnók konstrukciói felé.

Nekem örömet okozott ezeknek a készülékeknek átnézése, és több tapasztalatot is hozott. A hordozható táskarádióknál fontos szempont az állapot. Magától értetődően kevés a jó állapotú darab. Mind a négyféle verziót felújítottam a VT gyűjteményem számára, és szinte mindegyiket több darabból kellett összehoznom. Itt egészen más problémákkal találkozik az ember, mint a csöveseknél. A lényeg a külső állapot. A belső rész ha nem hiányos, általában meg is szólal, főleg a hiányzó vagy hibás gombok, antennák, hangszóró, telepfedél okoz problémát. A 114-esnél a fakáva állapota. Mindegyik típusnál a plexi skálára gőzölt fémszín a széleken gyakran leválik.

Sajnos ahogy múlik az idő ezekből a készülékekből is egyre kevesebb van érdemes egy-egy jó állapotú példányt begyűjteni amíg lehet. A bolhapiacokon egyre kevesebbet látni, inkább a családi vagy ismerős körben lehet még szerencsénk az idősebb generáció körében, akik talán még ma is használnak ilyen készülékeket.

A Camping sorozat a következő közgyűlésen megtekinthető lesz.

Kóger László

Szerelt hangfrekvenciás alaplemez alkatrészjegyzéke

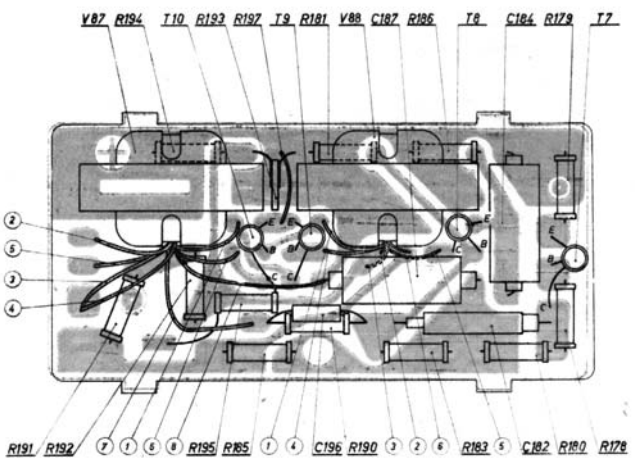
V 87 Szerelt kimenőtranszformátor 1—4113—054
V 88 Szer. fázisford. transzformátor 1—4116—010
T 7 Tranzisztor AC 125 (OC 1075)
T 8 Tranzisztor AC 126 (AC 125, OC 1075)
T 9 Tranzisztor AC 128
T 10 Tranzisztor AC 128
C 182 Elektrolit kond. 221—CE—201 10 uF/—10 + 100 % 6/8 V Ø 6,5 × 16,5
C 184 Elektrolit kond. 231—CE—407 100 uF/—10 +100 % 12/15 V Ø 21,5
C 187 Elektrolit kond. 231—CE—407 100 uF/—10 +100 % 12/15 V Ø 21,5
C 196 Min. papír kond. NCP—642 1 nF ± 20 % 63 V
R 178 Ellenállás NRK—5 150 kOhm ± 10 % 0,1 W
R 179 Ellenállás NRK—5 47 Ohm ± 10 % 0,1 W
R 180 Ellenállás NRK—5 3.3 kOhm ± 10 % 0,1 W
R 181 Ellenállás NRK—5 3,3 kOhm ± 10 % 0,1 W
R 183 Ellenállás NRK—5 22 kOhm ± 10 % 0,1 W
R 185 Ellenállás NRK—5 100 Ohm ± 10 % 0,1 W
R 186 Ellenállás NRK—5 100 Ohm ± 10 % 0,1 W
R 190 Ellenállás NRK—5 22 kOhm ± 10 % 0,1 W
R 191 Ellenállás NRK—5 680 Ohm ± 10 % 0,1 W 10 %-ban / 820 Ohm ± 10 % 0,1 W 15 %-ban / 1 kOhm ± 10 % 0,1 W 50 %-ban / 1,2 kOhm ± 10 % 0,1 W 15 %-ban / 1,5 kOhm ± 10 % 0,1 W 10 %-ban
R 192 Ellenállás NRK—5 1 kOhm ± 10 % 0,1 W
R 193 Thermisztor 3 TT 0,07
R 194 Ellenállás NRK—5 100 Ohm ± 10 % 0,1 W
R 195 Ellenállás NRK—5 47 Ohm ± 10 % 0,1 W

Szerelt URH alaplemez alkatrészjegyzéke

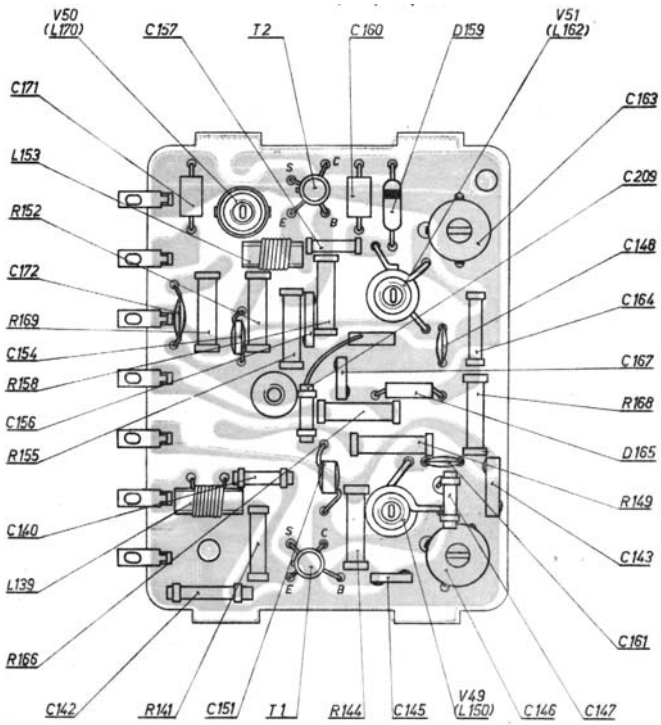
1—3511—076 OIRT

V 49 (L 150) Modulátor tek. 1—5210—038 (OIRT)
V 50 (L 170) KF. tek. (URH) 1—5216—265
V 51 (L 162) Oszcillátor tek. 1—5210—036 (OIRT)
V 139 Menetes mag N10 M 4 × 0,5 × 10
L 139 Bemenőköri tek. 1—5210—034
L 153 Fázistoló tek. 1—5212—033 (OIRT)
Menetes mag N 10 M 4 × 0,5 × 10
T 1 Tranzisztor AF 134 AF 164 (OIRT)
T 2 Tranzisztor AF 135 (2 SA 235: AF 165)
D 159 Dióda OA 1180 (A AA 119)
D 165 Kapacitás dióda BA 102
C 140 Csőkondenzátor N 750 56/10 CA 350 V Ø 2 × 10 (OIRT)
C 142 Csőkondenzátor N 47 33/10 CA 350 V Ø 2 × 12 (OIRT)
C 143 Tárcsakond. T 4000 1000/—20 +50 % TE 500 V Ø 8
C 145 Tárcsakond. T 4000 1000/—20 +50 % TE 500 V Ø 8
C 146 Beáll. kond. 3—10 pF Stettner Ø 10
C 147 Csőkondenzátor N 47 10/10 CA 350 V Ø 2 × 8
C 148 Fólia kond. T 4000 10 nF +80 —20 % Fo V 8 × 8 × 5
C 151 Tárcsakond. N 47 3 ± 0,5 pF TE 500 V Ø 5
C 154 Tárcsakond. T 4000 500/—20 +50 % TE 500 V Ø 5
C 156 Tárcsakond. T 4000 1000/—20 +50 % TE 500 V Ø 8
C 157 Csőkondenzátor N 47 10/10 CA 350 V Ø 2 × 8 (OIRT, CCIR)
C 160 Stiroflex kond. NCS 12 33 pF ± 5 % 125 V
C 161 Fólia kond. T 4000 10 nF +80 —20 % Fo 40 V 8 × 8 × 5
C 163 Beáll. kond. 3—10 pF Stettner Ø 10 (OIRT)
C 164 Csőkondenzátor N 47 20/10 CA 350 V Ø 2 × 10 (OIRT)
C 167 Tárcsakond. T 4000 1000/—20 +50 % TE 500 V Ø 8
C 171 Stiroflex kond. NCS—12 120 pF ± 5 % 125 V
C 172 Fólia kond. T 4000 10 nF +80 —20 % Fo 40 V 8 × 8 × 5
C 209 Csőkond. N 47 5—22pF/12—/10/CA 350 V Ø 2 × 8 (csak 2 SA 235-nél)
R 141 Ellenállás NRK—5 1 kOhm ± 10 % 0,1 W (OIRT)
Ellenállás NRK—5 680 Ohm ± 10 % 0,1 W (csak AF 164-nél)
R 144 Ellenállás NRK—5 4,7 kOhm ± 10 % 0,1 W
R 149 Ellenállás NRK—5 100 Ohm ± 10 % 0,1 W
R 152 Ellenállás NRK—5 560 Ohm ± 10 % 0,1 W
R 155 Ellenállás NRK—5 6,8 kOhm ± 10 % 0,1 W
R 158 Ellenállás NRK—5 15 kOhm ± 10 % 0,1 W
R 166 Ellenállás NRK—5 100 kOhm ± 10 % 0,1 W
R 168 Ellenállás NRK—5 100 kOhm ± 10 % 0,1 W
R 169 Ellenállás NRK—5 68 Ohm ± 10 % 0,1 W

V39 1-3511-075;-076;-079;-084

Forrás: RT 1966/8.

A BR-103

tranzisztoros autó-táskarádió

Első hazai gyártású, a VTRGY-ben kifejlesztett tranzisztoros autótáskarádió, amely az urh vételére is alkalmas. Előnyei az eddig forgalomban levő táskarádiókkal szemben:

A készülék gépkocsiban autórádióként is működtethető. Autórádióként való működtetése esetén a gépkocsi akkumulátorához és antennájához a készülékhez készített tartókeret segítségével csatlakoztatható. A készülék működtethető gépkocsiban tartókeret nélkül a saját telepeivel is. A gépkocsi antennája ebben az esetben is csatlakoztatható a készülékhez. Gépkocsiban való üzemeltetés esetén a „táska-gépkocsi" üzemmód kapcsoló segítségével a készülék beépített antennái lekapcsolhatók, így gyújtászavarokra érzéketlen lesz.

Akkumulátorról történő üzemeltetés esetén skálavilágítás van.

A készülék főbb jellemzői

Hullámsávok = *2 am + 1 fm*

Hangfr. kimenőtelj. = *800 mW*

Érzékenység = *urh sávon 5μV (26 dB jel/zaj)*
rövidhullámon 12 μV
középhullámon 20 μV ill. 200 μV/m
hosszúhullámon 40 μV ill. 400 μV/m

Szelektivitás = *1 MHz-en 32 dB*
69, ill. 98 MHz-en 20 dB

Megengedhető bemenőjel = *1 MHz-en 100 mV*
69, ill. 98 MHz-en 25 mV

Hangszóró = *∅ 100 mm, Z = 15 ohm, HC 10/10.*

Telepek = *4×1,5 V nagy botelem*

Méretek = *280×190×80 mm*

Súly = *2,7 kg (telepekkel)*

A készülék mechanikus felépítése:

A káva műanyaggal kombinált dekorlemez. Az elő- és hátlap dekorlemez, az oldallapok és a rácsok műanyagból készültek, a hordozófül műanyag, fémbetéttel.

A skála a felső lapon helyezkedik el. Elrendezése aszimmetrikus, kivitele decimál, nyomása három színű.

A készülék belső része fémkeretbe épített előszerelt egységekből épül fel.

Mechanikusan 5 fő részre bontható:

a) *Előszerelt keret.*

Tartalmazza a hangerő- és hangszínszabályozó potenciométereket, a gépkocsi csatlakozó hüvelyt, az antennacsatlakozót, a teleptartót és a teleszkóp-antennát.

b) *Hangfrekvenciás erősítőfokozat* (vas árnyékoló burában).

c) *Középfrekvenciás erősítőszerelvény.*

d) *Hullámváltó szerelvény* (kapcsoló- és tekercstartó panellal).

e) *A kombinált forgókondenzátorral egybeépített urh keverőegység.*

A készülékhez külön kapható a tartókeret, amelynek segítségével a készülék a gépkocsiba rögzíthető, a gépkocsi 6, vagy 12 V feszültségű akkumulátorára és antennájára csatlakoztatható.

A vevő mind am, mind pedig fm üzemmódban szuperheterodin rendszerű. 10 tranzisztort és 6 diódát tartalmaz.

A készülék működése am üzemmódban

Am üzemmódban a rövid- és középhullámú, vagy a közép- és hosszúhullámú sáv vételére alkalmas.

Táskarádió üzemben a ferritantenna vagy teleszkópantenna jele a modulátor regzőkör közvetítésével jut a nagyfrekvenciás előerősítő tranzisztor (AF 136 vagy 2 SA 234) bázisára. Innen kapacitív csatolással jut az önrezgő keverő bemenetére (AF 136 vagy 2 SA 234).

Autórádióként működtetve a készülék beépített antennái lekapcsolódnak, a gépkocsi antennájának jele az árnyékolt autómodulátor tekercsek közvetítésével jut az előerősítő bázisára.

Az önrezgő keverő oszcillátora induktív visszacsatolású, rövidhullámon neutralizált. Az önrezgő keverő kollektorkörében találjuk az első középfrekvenciás sávszűrőt.

A középfrekvenciás fokozat kombinált. A 455 kHz-re hangolt am sávszűrők az fm sávszűrőkkel közös burában vannak elhelyezve. A kf erősítőtranzisztorok (2 db AF 136 vagy 2 SA 234) kollektorkörében sávszűrőket találunk.

Am üzemmódban a kf tranzisztorok földelt emitteres kapcsolásban működnek, a középfrekvenciás fokozat három sávszűrőt tartalmaz.

A demodulátor kapcsolása hagyományos. Az automatikus erősítésszabályozáshoz szükséges egyenáramú teljesítményt részben a demodulátor, részben pedig az előző erősítőfokozat szolgáltatja.

Az erősítés szabályozása több fokozatra terjed ki.

A demodulátor által szolgáltatott hangfrekvenciás jel a hangerő szabályozó potenciométer közvetítésével jut a hangfrekvenciás erősítőfokozat bemenetére.

A hangfrekvenciás erősítőfokozat kapcsolása eltér a hagyományostól.

A 4 tranzisztorral (2 db OC 1075 és 1 pár AC 128 vagy OC 1074 V) megépített erősítőfokozat frekvenciafüggetlen negatív visszacsatolással ellátott erősítő. Frekvenciamenete 100—10 000 Hz között egyenes.

A fokozat torzítása 50 mW kimenőteljesítménynél 1% körül van. Az első erősítőfokozat emitterellenállása a hőstabilitás és a bemenőellenállás növelésére szolgál. A második fokozat kollektorkörében helyezkedik el a fázisfordító transzformátor.

A végfokozat kialakításánál a súly és a méretcsökkentés érdekében autótranszformátort alkalmaztunk. Ennek segítségével elértük, hogy az erősítő hatásfoka a kis méret ellenére is jobb a szokásos kimenőtranszformátoros erősítőfokozatokénál.

A végfokozat hőstabilitásának javítása érdekében a bázisosztót termisztorral képeztük ki, ugyanakkor az emitterkörbe 1 ohmos ellenállást építettünk be.

A hangszínszabályozás a hangerősítőfokozat bemenetén történik egy magasvágó tag segítségével.

A készülék működése fm üzemmódban

A vevő fejlesztésekor két változat került kidolgozásra:

belföldi forgalomra és a népi demokratikus országokba való export esetére az OIRT norma szerinti, tőkés export esetére az FCC norma szerinti frekvenciasáv vételére alkalmas változat.

Táskarádió üzemben a beépített teleszkópantenna, gépkocsiban a gépkocsi antennájának jele egy hangolatlan transzformátoron jut a szabályozott és neutralizálatlan, földelt bázisú kapcsolásban működő, hangolt rádiófrekvenciás erősítő bemenetére. A jel az előerősítőről kapacitív csatoláson jut a neutralizált kapacitív visszacsatolású önrezgő keverő bemenetére, amelynek kollektorkörében helyezkedik el az első 10,7 MHz-re lehangolt középfrekvenciás rezgőkör.

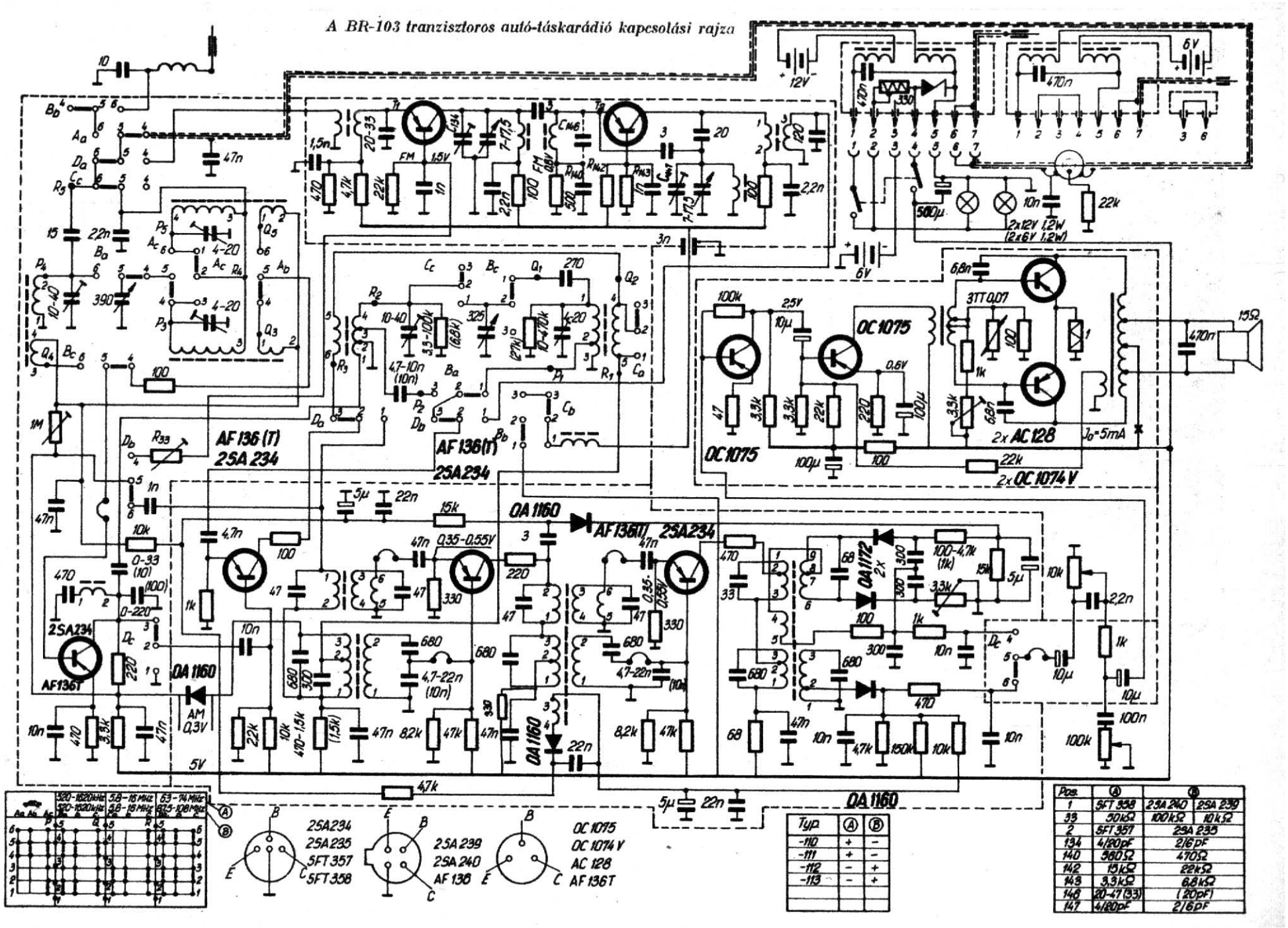
Mind az oszcillátor, mind pedig a modulátorkör hangolása forgókondenzátorral történik.

Az urh keverőegységet követi a 3 db sávszűrővel megépített középfrekvenciás fokozat, amelynek tranzisztorai földelt bázisú kapcsolásban dolgoznak.

A nagyjelű viselkedés javítása érdekében fm üzemben is alkalmazunk szabályozást, amelyhez szükséges egyenáramú teljesítmény egy részét a demodulátor (aránydetektor), más részét az előző erősítőfokozat szolgáltatja.

Az aránydetektor által szolgáltatott hangfrekvenciás jel az előzőekben már ismertetett hangfrekvenciás erősítőfokozat bemenetére a hullámváltó közvetítésével jut.

A BR-103 tranzisztoros autó-táskarádió kapcsolási rajza

CSERE-BERE

ADOK-VESZEK

Háború előtti utáni készülékek, alkatrészek, készülék dobozok eladók gyűjteményből, tévék is, orosz típusok is. Boros Árpád Cím: 7747 Birján, Kossuth út 41. Tel: 06305131952

Eladó magnók: Regenston angol, M11 Calypso, Rafilm erősítő 100W, D810 diktafon, KB100 orsós magnó, Hitachi, Belson orsós magnó. Boda József 2225 Üllő, Árpád u. 2/a.

Orion 244 rádiót keresek lehetőleg jó állapotban.
Jakab Ádám
Tel: 06209367480

Kérem jelentkezzen aki az Orion 341 csővoltmérő kiegészítő cikket adta nekem a börzén, nem írta rá a nevét, nem emlékszem ki volt.
Kóger László
Tel: 06303786633

Eladom Nixie cső + foglalatai Z560M, NH1, új szovjet rádió csövek GU50, 4M1D, 1V1, 2ZS27D, 4ZS1M, G807, 6N7, 6P9, 6P13C, 10ZS12C, 6C5D,123C, valamint 60 különböző típusú kvarc.
Borbély Sándor
Tel: 0633466397 este 9 után

UTÁNGYÁRTOTT SKÁLAÜVEGEK:

Orion: 55, 933, 955, 044, 045, 055, 144, 133, 255, 233, 216, 228, 333, 324, 325, 221, 222, 227, 420A, 330, 331, 441, 444, 140, 130, 309, 520AG, 239A, 1004 táska, BR 701 AR301, 140, Népszuper
Philips: Pajtás, Jóbarát, Ráva, Mesterműű, 31V, 32V, 36, 37, 38, 66, 67, 68, 77, 82, 86, Matador, Luxusszuper, Olimpia, York, 753A-14X
Terta: 1004 táska, 330, 331
Siemens: 350V, 344, 346, Vikert 344, 442-443
Telefunken: 1T64, 1T75, 238, 239
Standard: Super 37, 4244, 4355, 4455
Tesla: 305U (kocka Talisman), Talisman

Csizmadia Zsolt Győr
Tel.: 30/9717-814

Börzék a Puskás Tivadar Távközlési Technikumban, 2009 -ben			
Január 10. szombat		Július 11. szombat	
Január 25. vasárnap		Július 25. szombat	
Február 7. szombat	nosztalgia	Augusztus 8. szombat	nosztalgia
Február 21. szombat			
Március 7. szombat		Szeptember 5. szombat	
Március 21. szombat		Szeptember 26. szombat	
Április 5. vasárnap		Október 10. szombat	
Április 18. szombat		Október 31. szombat	
Május 10. vasárnap	közgyűlés	November 8. vasárnap	közgyűlés
Május 23. szombat		November 21. szombat	
Június 6. szombat		December 12. szombat	
Június 27. szombat			

MŰSZER OLDAL

Műszeroldal www.muszeroldal.hu

Minden ami műszer és mérés! Műszerforgalmazó, -javító, fejlesztő cégek adatai, mérési útmutatók, jegyzetek, cikkek, hasznos adatok egy helyen. Ingyenes Műszerpiac rovat használt műszerek adás-vételére!

TELEFUNKEN 339 V VÁLTÓÁRAMRA

MAGYAR GYÁRTMÁNY

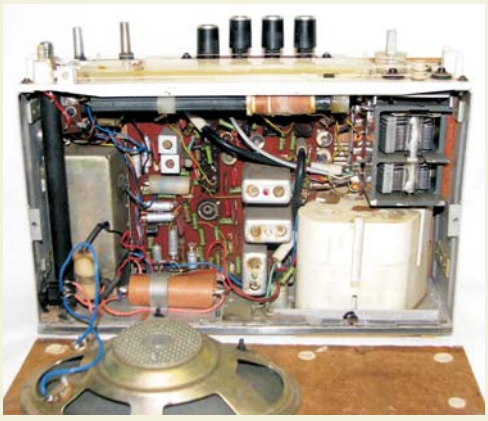
A mindenki által könnyen beszerezhető, mérsékelt áru nagyteljesítményű szuperrádió, a számbavehető összes európai adók vételére.

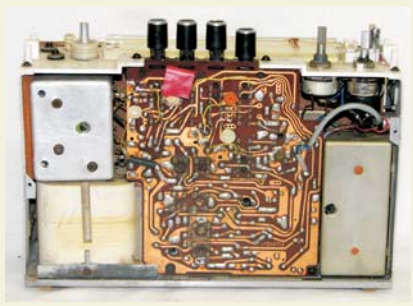
A kisfogyasztású új „E" csövekkel (EK 6, EF 6, EL 3, AZ 1), navidinamikus hangszóróval, négy hangolt körrel, vasmagos tekercsekkel. Külön átkapcsolóval a helyiadó számára; gramofoncsatlakozás. Rövid-, közép- és hosszúhullámú vétel (16.5—50; 200—580; 730—2000 m-ig).

Egygomb-hangolás, működapcsolás a vételi elhalkulások csökkentésére. Értékes, gyönyörű „ezüstselyemmel" elegáns, krómozott fémdíszítésű házban, nagyméretű állomásnév-skálával és fémbetétes kezelőgombokkal. Kívánságra hullámszűrővel is felszerelhető (a hullámszűrő ára 11 — pengő).

T 339 V	Készpénzára: P 280.—	
	6 havi részlet	12 havi részlet
Részletára .	P 295.—	P 325.
Előleg . . .	P 43.—	P 25.
Részlet . . .	P 42.—	P 25.—

. . . Szuperrádió ily' jutányosan . . .?
jó gondolat!

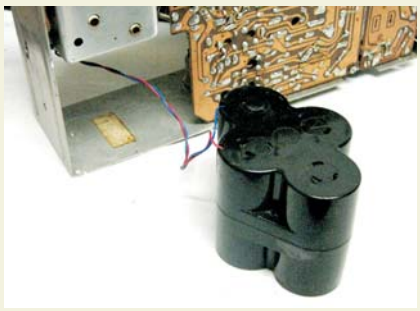

Philips 548A

* * * * * * * * * * * * * * *

BR 103
CAMPING

10 tranzisztoros készülék, három hullámsávon kitűnő vételt biztosít. Ideális útitárs — változatossá teszi a hosszú autóút egyhangúságát. Előnye, hogy autó- és táskarádióként egyaránt alkalmazható.
URH, rövid-, középhullám × 10 tranzisztor + 6 dióda + 1 thermisztor × ferritantenna × teleszkópantenna.
4 × 1,5 V-os rúdelemmel, vagy 6, ill. 12 V-os autóakkumulátorral működtethető.
Autóba való beépítése tartókerettel.
Méret: 280 × 190 × 81 mm
Súly: 2,7 kg

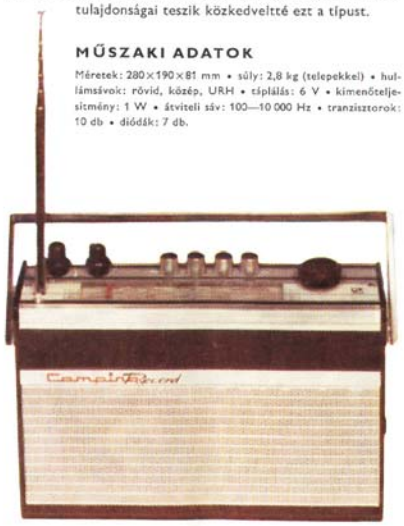
BR 103
CAMPING

RB3611
CAMPING RECORD

A Camping család különféle típusai a szaküzletek legkeresettebb árucikkei közé tartoznak. Az új Camping Record típus műanyag kávában kerül forgalomba, rövid, közép és URH sávok vételét biztosítja. Egyaránt használható táskarádióként és tartókeret segítségével autórádióként. A legkényesebb igényeket is kielégíti, esztétikus megjelenésén kívül kiváló műszaki tulajdonságai teszik közkedveltté ezt a típust.

MŰSZAKI ADATOK

Méretek: 280×190×81 mm • súly: 2,8 kg (telepekkel) • hullámsávok: rövid, közép, URH • táplálás: 6 V • kimenőteljesítmény: 1 W • átviteli sáv: 100—10 000 Hz • tranzisztorok: 10 db • diódák: 7 db.

CAMPING DE LUXE

A szaküzletek legkeresettebb készüléke még mindig a Camping de Luxe. A legkényesebb igényeket is kielégíti, esztétikus megjelenésén kívül kiváló műszaki tulajdonságai teszik közkedveltté ezt a típust. Egyaránt használható táskarádióként, és a kereskedelmi forgalomban kapható tartókeret segítségével autórádióként. Rövid-, közép- és hosszúhullámon kívül az ultrarövid hullámsávban működő adóállomások vételét is biztosítja.

CAMPING SUPER

Az ízléses fa káva alkalmazása, kedvező esztétikai megjelenése miatt, létjogosultságot nyert a hordozható készülékeknél is. Ez a típus elektromos felépítésében közel azonos a Camping de Luxe készülékkel. 1,2 W-os kimenőteljesítménye, valamint kis helyigényű belső mágneskörös hangszórója komolyabb akusztikai igényeket is kielégítenek, ezért kis lakásokban a hálózati készüléket is pótolhatja. A Camping Superen megtaláljuk a folyamatos magas- és mélyhangszín-szabályzó kezelőszerveket, valamint az ultrarövid hullámú adóállomások automatikus élesrehangolását biztosító áramkör (AFC) kapcsolóját is.

